

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educaționale*
- *Edi*
- *Noutăți editoriale*
- *Diverse*
- *Informații utile*

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII

a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA

Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009

Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101

Web: www.ccdab.ro,E-mail: office@ccdab.ro**Director:****Prof. Dărămuș Eugenia Marcela****Redactor șef:** prof. Oros Ligia Elena**Redactori:** prof. Crișan Monica, prof. Popa Ramona Claudia, prof. Nandrea Maria, doc. Cutean Irina**Colaboratori:** insp. gen. prof. Sandu Cornel

Conf. univ. dr. Panaite Ovidiu

Tehnoredactare: aj. analist programator Popa Ioan**Corectura:** Prof. Nandrea Maria

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Interacțiunea simbolică - Prof. Dărămuș Eugenia Marcela	3
Agresivitatea în școală – Prof. înv. primar Irimie Nicoleta	4
Cursul Erasmus+ „Vibes” – o experiență interculturală de neuitat în Thesaloniki (9-15 iulie 2025) – Prof. Huștiuc Nicoletta	7
„Modelele care ne inspiră: arta de a reuși în viață” – studiu de caz – Bibl. Bîrz Lucreția	8
Proiect Erasmus – Dublin 2025 – Educație pentru dezvoltare sustenabilă – Prof. Mărginean-Bota Claudiu	13
Metode moderne de dezvoltare a îndemânării la orele de baschet – Prof. Lăncrănjan George	16
Micii ecologiști aiudeni - Prof. înv. prima Kis Eniko	17
Scrierea creativă – calea spre gândire clară, exprimare coerentă și încredere în sine – Prof. înv. primar Bocșa Aurelia - Georgeta	19
Amprente ale personalității umane imprimate în istorie – Prof. Buta Iuliana	20
Experimentul ... de acasă – Prof. Chiș Anda Claudia	25
Abilitatea de a scrie- provocări – Prof. Hamorszki Andreea	26
Studiu – Jocul didactic: de la distracție la învățare – Prof. înv. primar Motora Olga Narcisa	27
Comunicarea în CDI. Tipuri și mijloace de comunicare. Funcții ale comunicării – Prof. Panăit Antonina	29
Lectura și libertatea – Prof. Stanciu Aurora	31
Predarea limbii și literaturii române la liceu: metode interactive pentru o generație conectată – Prof. Tibu Ana Corina	32
Valoarea profesională și morală a profesorului, influențează performanțele elevilor – Prof. Ursaleș Traian - Nicolae	33

etică și deontologie profesională. Combateră oricărei forme de abuz – trecut și perspectivă (I) – Prof. înv. preșcolar Părduț Nicoleta, prof. Poptelecan Ioan-Călin	35
Inteligența artificială generativă, analiza SWOT – Prof. Simu Alexandru, prof. Simu Carmen Mariana	37
Modalități de stimulare a lecturii la clasele primare – Prof. înv. primar Moldovan Claudia	39
Studiu – Factorii dezvoltării ontogenetice – Prof. înv. preșcolar Furdui Mirela Elena	41
Studiu de specialitate: Dezvoltarea creativității copiilor prin tehnici de colaj în cadrul activităților artistico-plastice la grupa mare – Prof. ed. timpurie Nicoară Claudia Ancuța	44
Profesorul, moderatorul activităților frontale – Prof. înv. primar Crișan Semidia	45
Educația care întoarce sala de clasă: experiență Erasmus+ și noi perspective pedagogice – Prof. înv. primar Cioara Anca Ionela, prof. Cioara Valentin Marin	49
Inteligența artificială în educație – oportunități și bune practici. Experiență Erasmus+ în Dubrovnik, Croația – Prof. Costea Radu-Ioan	50

INTERACȚIUNEA SIMBOLICĂ

Prof. Dărmăș Eugenia Marcela, Colegiul Economic „Dionisie Pop Marțian” Alba Iulia

Interacțiunile dintre elevi și profesori diferă în funcție de clasă socială și sex. Sunt cazuri în care profesorii tratează elevii în moduri diferite, în altele tratamentul diferențiat este instituționalizat și se produce în școală. O problemă importantă legată de interacțiunea în școli o reprezintă așteptările profesorului față de prestația elevilor.

Teoria atribuirii descrie modul cum omul construiește explicații privitoare la experiențele sale. Pentru a-și duce la bun sfârșit acțiunile, indivizii încearcă să înțeleagă lumea.

Inițiatorul teoriei atribuirii, Fritz Heider a atras atenția cercetătorilor în ce privește importanța inferențelor pe care le face simțul comun cu privire la evenimentele din mediu. El a arătat că individul nu face numai heteroatribuiri, încercând să explice conduitele celorlalți, ci și auto-atribuiri, încercând să se înțeleagă pe sine.

Cercetările în domeniu au evidențiat rolul atribuirilor profesorului în legătură cu succesele și eșecurile elevilor.

Prin atribuirile pe care le fac profesorii își asumă responsabilitatea pentru succesele elevilor și transferă această responsabilitate pe umerii elevilor în caz de eșec. Rezultatele elevilor sunt în mare parte determinate de profesor. Intervenția sa poate preveni eșecul, după cum poate facilita succesul.

Cercetătorii au confirmat calitatea credințelor și a expectanțelor de a se autorealiza. În interacțiunile cotidiene oamenii fac apel la credințe și expectanțe despre ceilalți. Acțiunile lor pot determina partenerii să se comporte astfel încât să confirme expectanțele inițiale.

Studiul realizat de Robert Rosenthal și Lenore Jacobson „Pygmalion în clasă” a demonstrat rolul foarte important al profesorului în modelarea participării elevilor.

Autorii au aplicat elevilor dintr-o școală primară teste de inteligență, explicând profesorilor că testele pot prezice care elevi vor face progrese vizibile în următoarele opt luni. Au înmănat apoi fiecărui profesor o listă cu nume de elevi din clasă considerați ca având un potențial intelectual deosebit. În realitate, elevii au fost aleși la întâmplare. Examinarea care s-a făcut după opt luni a înregistrat o creștere spectaculoasă la elevii respectivi.

Un alt cercetător, Lee Jussim susține că percepțiile profesorilor sunt mai exacte decât s-a considerat și că expectațiile lor prezic performanțele elevilor pentru că sunt întemeiate și nu pentru că ar fi determinate prin autoîndeplinirea profețiilor. Totuși efectul expectanțelor cadrului didactic nu poate fi negat, confirmând astfel statutul său de Pygmalion modern.

În planul organizațional se disting membrii staffului managerial – directori, șefi de catedră, membrii ai organismelor de conducere ale școlii, personal administrativ. În plan pedagogic există două categorii de membrii – cadrele didactice și elevii.

În exercitarea rolului său, cadrul didactic este supus unor multiple influențe și presiuni atât din partea factorilor organizaționali-instituționali (inspector, director, responsabil de catedră), cât și din partea factorilor care se află în afara reglementărilor instituționale (părinți, colegi, elevi). Așteptările persoanelor aflate în poziții instituționale de tip managerial față de cadrele didactice își au sursa în statutul profesorului și în descrierile specifice rolului care corespunde acestui statut. Așteptările se referă atât la reglementări instituționale privind conduita cadrului didactic cât și la reglementări de tip pedagogic.

În așteptările de rol formulate față de cadrele didactice se manifestă și contradicții. Astfel, responsabilul de catedră poate manifesta flexibilitate față de conduita cadrului didactic în raporturile ierarhice și exigență în privința comportamentului pedagogic. Directorul poate fi rigid în respectarea pozițiilor ierarhice, dar flexibil în plan pedagogic. La acestea se adaugă și expectațiile din partea inspectorilor.

Cadrele didactice nu pot ignora nici așteptările de rol care vin din partea părinților. Imaginea în afara școlii este mai puternic influențată de opinia părinților și elevilor decât de cea a conducerii școlii. Totuși, profesorii consideră că așteptările părinților nu trebuie să vizeze exercitarea rolului

lor didactic. Colaborarea școlii cu familia se realizează prin sprijinul școlii de către familie – în plan material și al disciplinei elevilor – și a familiei de către școală – prin consiliere educațională.

În privința relațiilor cu elevii, pornind de la dilemele fundamentale ale profesiei didactice, Parsons a formulat ideea potrivit căreia cadrele didactice trebuie să opteze în învățământul preșcolar pe afectivitate, în învățământul elementar pe particularism și afectivitate, în învățământul secundar pe neutralitate afectivă și universalism.

Alte așteptări vin din partea colegilor. Cel mai adesea aceste așteptări au un rol noncoercitiv și nonrestrictiv, dar se pot manifesta ca presiuni atunci când cadrele didactice se află într-o competiție profesională cu colegii săi.

Cadrul didactic e supus și presiunilor ce vin din propriile sale așteptări și aspirații. Acestea sunt personalizate și exprimă dorințele personale privind cariera, gradul de satisfacție între aspirațiile sale și ceea ce-i oferă cariera.

Aceste așteptări exercită diferite grade de presiune, accentuând dificultățile de exercitare a rolului de profesor și generând variate conflicte de rol. Conflictul personalitate-rol care se manifestă în situațiile de divergență între așteptările și presiunile instituționale ale rolului și așteptările personale a fost descris de Getzels și Guba.

Oamenii au relații multiple și diverse cu cei din jur, influența exercitată de unii asupra altora are o semnificație deosebită. Educatorul exercită uneori o influență hotărâtoare asupra celor educați. Nici o profesiune nu cere posesorului ei atâta competență, dăruire și umanism ca cea de educator pentru că în nici una nu se lucrează cu un material mai prețios, mai complicat și mai sensibil decât este omul în devenire. Educatorul este cel care poate orienta dezvoltarea personalității copiilor în concordanță cu posibilitățile lor.

AGRESIVITATEA ÎN ȘCOALĂ

Prof. învă. primar Irimie Nicoleta, Școala Gimnazială „Axente Sever” Aiud

Agresivitatea școlară reprezintă un fenomen complex, caracterizat prin **comportamente ostile, intenționate, care vizează rănirea fizică sau psihologică a unei alte persoane în mediul educațional**. Aceasta poate lua diverse forme și are consecințe negative profunde atât asupra victimelor, cât și asupra agresorilor și a climatului general din școală.

Forme ale agresivității școlare

Agresivitatea în mediul școlar nu se manifestă doar prin violență fizică, ci poate îmbrăca o serie de forme subtile și adesea greu de identificat:

- **Agresivitatea fizică:** Aceasta include lovituri, îmbrânceli, bătăi, distrugerea proprietății sau orice alt act care provoacă durere fizică sau deteriorare materială. Este cea mai vizibilă formă și, adesea, cea mai ușor de identificat.
- **Agresivitatea verbală:** Se manifestă prin insulte, porecle jignitoare, amenințări, sarcasm, răspândirea de zvonuri sau orice altă formă de limbaj care denigrează sau rănește emoțional. Efectele pot fi la fel de devastatoare ca cele ale agresiunii fizice, lăsând cicatrici emoționale profunde.
- **Agresivitatea relațională (sau socială):** Aceasta implică excluderea socială, izolarea, ignorarea intenționată a unei persoane, manipularea relațiilor sociale pentru a dăuna reputației cuiva, sau încurajarea altora să ignore sau să respingă o persoană. Este o formă subtilă, dar extrem de dăunătoare, care poate duce la marginalizare și singurătate.
- **Agresivitatea cibernetică (cyberbullying):** Odată cu evoluția tehnologiei, agresiunea s-a mutat și în mediul online. Cyberbullying-ul include trimiterea de mesaje jignitoare sau

amenințătoare, postarea de fotografii sau videoclipuri umiltoare, răspândirea de zvonuri online sau crearea de profiluri false pentru a hărțui o persoană. Accesibilitatea constantă a internetului face ca victimele să fie hărțuite chiar și în afara orelor de școală.

Cauzele agresivității școlare

Cauzele agresiunii școlare sunt multifactoriale și complexe, incluzând atât factori individuali, cât și factori de mediu:

- **Factori individuali:**

- **Trăsături de personalitate:** Anumite trăsături, cum ar fi impulsivitatea, lipsa de empatie, toleranța scăzută la frustrare sau o stimă de sine scăzută (care poate fi compensată prin agresiune), pot contribui la comportamente agresive.
- **Istoric personal:** Experiențe anterioare de victimizare sau expunerea la violență în familie pot crește probabilitatea ca un copil să devină agresor.
- **Dificultăți de gestionare a emoțiilor:** Incapacitatea de a-și exprima emoțiile într-un mod sănătos poate duce la acumularea de frustrări, care ulterior se manifestă prin agresivitate.

- **Factori familiali:**

- **Stiluri parentale:** Un stil parental autoritar sau permisiv, lipsa de supraveghere, inconsecvența în disciplină sau expunerea la violență domestică pot contribui la dezvoltarea comportamentelor agresive la copii.
- **Probleme socio-economice:** Sărăcia, șomajul sau lipsa de educație a părinților pot genera un mediu familial stresant, care se poate reflecta în comportamentul copiilor.

- **Factori școlari:**

- **Climatul școlar:** Un climat școlar în care agresiunea este tolerată, lipsa de reguli clare sau aplicarea inconsecventă a acestora, sau lipsa de intervenție din partea personalului didactic, pot încuraja comportamentele agresive.
- **Relațiile profesori-elevi:** O relație deficitară între profesori și elevi, lipsa de sprijin emoțional sau de înțelegere pot contribui la frustrarea elevilor și la manifestări agresive.
- **Presiunea grupului:** Dorința de a se integra într-un grup sau de a câștiga popularitate poate determina unii elevi să se alăture comportamentelor agresive.

- **Factori sociali și culturali:**

- **Expunerea la violență în mass-media:** Filmele, jocurile video sau emisiunile TV cu conținut violent pot desensibiliza copiii la violență și pot oferi modele de comportament agresiv.
- **Norme sociale:** Anumite norme sociale care valorizează forța, dominanța sau agresivitatea pot influența comportamentul tinerilor.

Consecințele agresivității școlare

Consecințele agresiunii școlare sunt multiple și afectează pe termen lung atât victimele, cât și agresorii și comunitatea școlară în ansamblu:

- **Pentru victime:**

- **Probleme emoționale:** Anxietate, depresie, stimă de sine scăzută, fobie școlară, izolare socială, insomnii și chiar gânduri suicidare.
- **Performanțe școlare reduse:** Dificultăți de concentrare, absenteism școlar sau chiar abandon școlar.
- **Probleme fizice:** Răni, dureri de cap, probleme digestive, etc.

- **Pentru agresori:**

- **Dificultăți de adaptare socială:** Dificultăți în a-și face prieteni, comportament delinquent și probleme cu legea.
- **Probleme psihologice:** Lipsă de empatie, dificultăți în gestionarea furiei, risc crescut de a dezvolta tulburări de comportament sau de personalitate.

- **Eșec școlar și profesional:** Exmatriculări, dificultăți în obținerea unui loc de muncă.
- **Pentru climatul școlar:**
 - **Creșterea tensiunii și a fricii:** Un mediu școlar dominat de agresiune devine un loc nesigur și ostil pentru toți elevii.
 - **Reducerea performanțelor academice:** Concentrarea pe conflicte și frica pot afecta procesul de învățare și predare.
 - **Demoralizarea personalului didactic:** Profesorii pot simți frustrare și neputință în fața agresiunii, ceea ce le poate afecta motivația.

Prevenirea și intervenția

Abordarea agresiunii școlare necesită o strategie amplă și coordonată, care să implice toți actorii implicați: elevi, părinți, profesori, conducerea școlii și comunitatea:

- **Programe de prevenție:**
 - **Educație pentru gestionarea emoțiilor și dezvoltarea empatiei:** Introducerea de programe în curriculum școlar care să îi învețe pe elevi să își recunoască și să își gestioneze emoțiile, să dezvolte empatie față de ceilalți și să rezolve conflictele pașnic.
 - **Consiliere școlară:** Punerea la dispoziție a serviciilor de consiliere pentru elevii care au nevoie de sprijin emoțional sau comportamental.
 - **Campanii de conștientizare:** Informarea elevilor, părinților și profesorilor despre formele agresiunii școlare, consecințele acestora și modul în care pot fi raportate cazurile.
- **Intervenție eficientă:**
 - **Reguli clare și consecvente:** Stabilirea unor reguli anti-bullying clare și aplicarea lor consecventă, astfel încât elevii să înțeleagă că agresiunea nu este tolerată.
 - **Intervenție rapidă și fermă:** Identificarea și intervenția rapidă în cazurile de agresiune, atât prin sancțiuni adecvate pentru agresori, cât și prin sprijin pentru victime.
 - **Mediere și reconciliere:** În cazurile de agresiune mai puțin grave, se poate apela la mediere pentru a ajuta părțile să își rezolve conflictele și să restabilească relațiile.
 - **Implicarea părinților:** Colaborarea strânsă cu părinții agresorilor și ai victimelor pentru a găsi soluții și a monitoriza progresul.
 - **Monitorizare și evaluare:** Monitorizarea constantă a fenomenului agresiunii școlare și evaluarea eficacității programelor de prevenție și intervenție.

Concluzie

Agresivitatea școlară este o problemă serioasă care necesită o abordare holistică și proactivă. Prin eforturi comune din partea tuturor actorilor implicați, se poate crea un mediu școlar sigur, incluziv și propice dezvoltării armonioase a tuturor elevilor. Construirea unei comunități școlare bazate pe respect, înțelegere și empatie este esențială pentru a combate eficient acest fenomen.

Bibliografie:

1. Bunescu, Gh., & Bratu, G. (2007). *Fenomenul bullying în școală. Prevenire și intervenție*. Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cucoș, C. (2008). *Pedagogie*. Editura Polirom.
3. Lemeni, G., & Miclea, M. (coord.). (2004). *Strategii de intervenție psihopedagogică*. Editura Polirom.
4. Neculau, A. (coord.). (2003). *Agresivitatea și violența în școală: Prevenire și intervenție*. Editura Polirom.

CURSUL ERASMUS+ „VIBES” – O EXPERIENȚĂ INTERCULTURALĂ DE NEUITAT ÎN THESALONIKI (9-15 IULIE 2025)

Prof. Huștiuc Nicoletta, Cugir

În perioada 9-15 iulie 2025, orașul Thesaloniki, Grecia, a găzduit cursul de formare Erasmus+ intitulat „VIBES – Visionary Initiatives for a Balanced and Eco-conscious Society”, reunind participanți din șase țări europene: România, Grecia, Italia, Polonia, Bulgaria și Turcia. Fiecare țară a fost reprezentată de câte cinci participanți, formând un grup divers și motivat de viitori specialiști, formatori și lideri de comunitate, uniți de dorința de a contribui la o societate mai echilibrată și mai conștientă din punct de vedere ecologic.

Obiectivele cursului

Proiectul „VIBES” a urmărit mai multe obiective esențiale:

- Promovarea inițiativelor ecologice și sustenabile la nivel local și internațional;
- Dezvoltarea spiritului civic și al gândirii critice în rândul participanților;
- Stimularea creativității și leadershipului pentru o societate echitabilă și durabilă;
- Consolidarea colaborării interculturale și a înțelegerii reciproce între tineri din diferite culturi europene.

Metodologia folosită

Cursul a fost structurat pe metode non-formale de educație, care au încurajat învățarea activă, implicarea personală și lucrul în echipă. Printre metodele utilizate s-au numărat:

- Ateliere interactive și brainstorming-uri tematice;
- Studii de caz despre inițiative sustenabile din țările participante;
- Simulări și jocuri de rol privind deciziile comunitare și politicile verzi;
- Teatru social, colaje creative și sesiuni de storytelling ecologic.

Activitățile au pus accent pe dialogul intercultural și pe schimbul de bune practici în domeniul educației ecologice și al implicării comunitare.

Colaborare interculturală și schimb de experiență

Un punct forte al cursului „VIBES” a fost atmosfera de cooperare și învățare interculturală. Participanții au lucrat în echipe internaționale, descoperind perspective diferite asupra problemelor comune și învățând unii de la alții. Prin dialog și colaborare, s-au creat punți între culturi și prietenii care depășesc granițele geografice.

Fiecare zi a adus noi oportunități de cunoaștere, iar echipele mixte au încurajat dezvoltarea abilităților de comunicare, leadership și lucru în echipă.

Explorarea orașului Thesaloniki și componenta culturală

Pe lângă activitățile educative, cursul a inclus și o vizită culturală în Thesaloniki, în care participanții au avut ocazia să descopere farmecul acestui oraș cu o istorie impresionantă. De la turnul alb și piețele vibrante, la ruinele antice și gastronomia locală, fiecare colț al orașului a devenit o lecție vie de cultură și identitate grecească.

Un alt moment memorabil a fost seara culturală, unde fiecare echipă națională a prezentat, într-un mod original, tradițiile și specificul țării sale. Participanții au adus bunătăți tradiționale, deserturi autentice, obiecte artizanale și au pregătit scurte prezentări video, creând o atmosferă de sărbătoare, curiozitate și respect reciproc.

Deși temperaturile ridicate de afară ne-ar fi putut descuraja, ele nu ne-au împiedicat să învățăm activ și să colaborăm eficient în echipe internaționale. Ca viitori specialiști, ne-am consolidat cunoștințele de limbi străine, comunicând în engleză, franceză și chiar italiană, într-un mediu multicultural și dinamic.

Participarea la un curs Erasmus+ presupune o selecție riguroasă, care precede orice mobilitate. Este un proces care evidențiază motivația, competențele și dorința reală de a învăța. Însă

efortul este pe deplin răsplătit: după zile intense de activități, ateliere și colaborări, ne bucurăm cu mândrie de certificatele obținute.

Erasmus+ este un program al Uniunii Europene care deschide orizonturi, creează punți între culturi și contribuie concret la dezvoltarea profesională și personală. Îndemnăm pe oricine are ocazia să participe la un astfel de proiect – cu siguranță nu va regreta!

Mulțumim ##Atic România, #Pylon One și #Erasmus + pentru această oportunitate extraordinară!

Concluzie

Cursul „VIBES”, organizat de Pylon One din Grecia, nu a fost doar un eveniment de formare, ci o călătorie de autocunoaștere, colaborare și inspirație, în care fiecare participant a contribuit activ la construirea unei viziuni comune pentru o societate echilibrată și responsabilă. Dincolo de competențele dobândite, participanții au plecat acasă cu inimi deschise, idei noi și dorința de a transforma comunitățile din care provin. Thesaloniki 2025 a fost martorul formării unei generații de viitori cetățeni responsabili, implicați și conștienți de rolul lor în construirea unui viitor sustenabil, solidar și deschis către diversitate.

Am scris acest articol pentru noi, toți cei 5 participanți din România.

„MODELELE CARE NE INSPIRĂ: ARTA DE A REUȘI ÎN VIAȚĂ” – STUDIU DE CAZ

Bibl. Bîrz Lucreția, Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia

Fără să vrem fiecare dintre noi este un model, pozitiv sau negativ, pentru cei din jurul nostru. Felul nostru de a fi, de a ne comporta, stilul nostru de viață, pasiunile, preferințele noastre, ocupația, studiile, etc., îi influențează, fără ca măcar să ne dăm seama, pe cei din jurul nostru, la fel, cum și noi, fără să vrem și fără să ne dăm seama, ajungem să ne comportăm, să vorbim, să ne îmbrăcăm, să mâncăm, la fel cum o fac cei din jurul nostru.

Ar fi ideal ca de la fiecare om pe care-l întâlnim pe drumul vieții să luăm doar părțile bune și să ne „prefacem” că nu le vedem pe cele rele. Să fim toleranți, fiindcă fiecare om își are propriile lupte de dus în viață, unii nu se lasă influențați de experiențele neplăcute puse pe drumul lor, iar alții cad la cele mai mici piedici și nu mai știu cum să se ridice singuri. Cu bunățate, înțelegere,

toleranță, smerenie, iubire putem trece foarte frumos prin viață, fără să-i deranjăm pe cei din jurul nostru și fără să ne lăsăm deranjați de comportamentele și acțiunile celorlalți.

În cadrul proiectului „*Modelele care ne inspiră: arta de a reuși în viață*”, a fost realizată o cercetare în perioada martie – mai 2024 pe tema modelelor de viață ale elevilor. Pentru realizarea cercetării am optat pentru ancheta pe bază de chestionar.

Printre obiectivele urmărite s-au numărat:

- *Cunoașterea modului în care elevii definesc un model de viață;*
- *Identificarea opiniei elevilor referitoare la nevoia de a avea modele în viață;*
- *Identificarea celor mai importante modele din viața reală care le-au influențat viața elevilor;*
- *Identificarea celor mai importante modele din lumea întreagă care le-au influențat viața elevilor;*
- *Cunoașterea calităților pe care elevii le atribuie modelelor de viață;*
- *Cunoașterea motivelor pentru care elevii cred că cei din jur ar putea să-i considere modele de viață.*

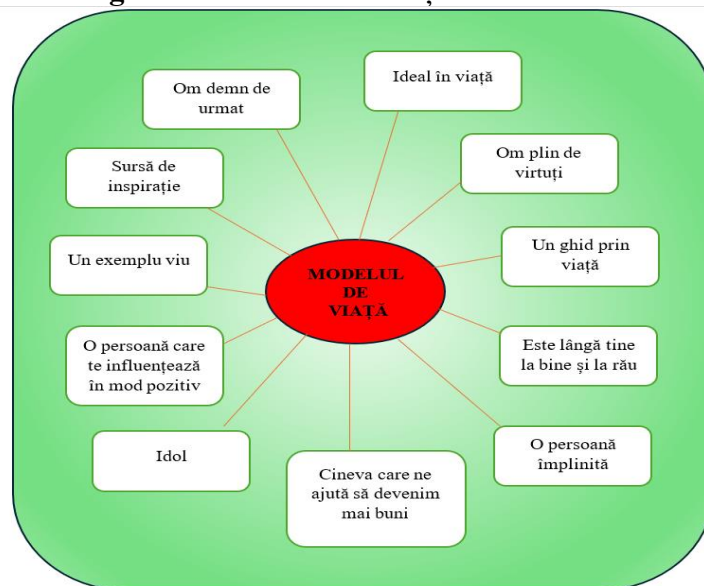
Populația supusă cercetării a fost reprezentată de elevii proveniți din 6 școli din județul Alba și o școală din județul Hunedoara: Școala Romoș (jud. Hunedoara); Colegiul Național „Bethlen Gábor” Aiud; Liceul Tehnologic Aiud; Liceul „Dr. Lazăr Chirilă” Baia de Arieș; Colegiul Național „Avram Iancu” Câmpeni; Liceul Tehnologic Ocna Mureș și Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia.

Chestionarul a fost aplicat pe un eșantion format din 440 de elevi, 257 (58,41%) fete și 183 (41,59%) băieți.

Definițiile propuse de elevi pentru „modelul de viață” variază de la definiții simple, formulate de elevii mici, de gimnaziu, până la definiții mai complexe, dar ideea principală este aceeași și anume, modelul de viață este un exemplu pozitiv, cineva pe care-l apreciem și vrem să fim la fel ca și el (ca om, ca profesionist...etc.). Modelul de viață este un om plin de virtuți, este o persoană împlinită, un idol, un exemplu viu, care ne influențează, ne inspiră.

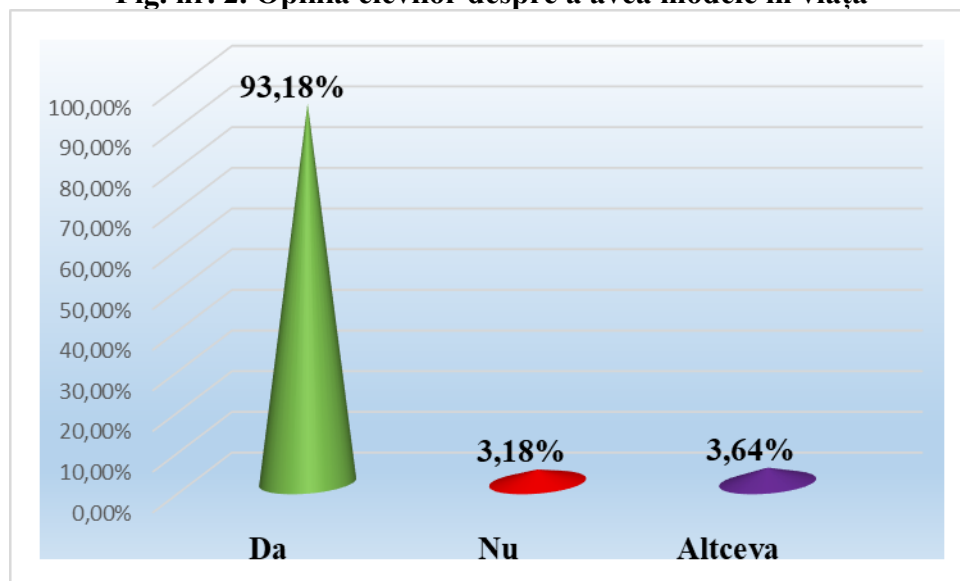
Un „model de viață” – este o persoană cu multe virtuți, un OM demn de urmat din toate punctele de vedere, un ideal în viață, o sursă de motivație, un ghid prin viață, un exemplu de viață, care ne inspiră să devenim o versiune mai bună a noastră. (a se vedea figura nr. 1)

Fig. nr. 1. Modelul de viață văzut de elevi

La întrebarea „*Consideri că este bine să avem modele în viață?*”, 93,18% dintre elevii chestionați au răspuns afirmativ, 3,18% au răspuns negativ, iar 3,64% au optat pentru varianta „*altceva*”. (a se vedea figura nr. 2)

Fig. nr. 2. Opinia elevilor despre a avea modele în viață

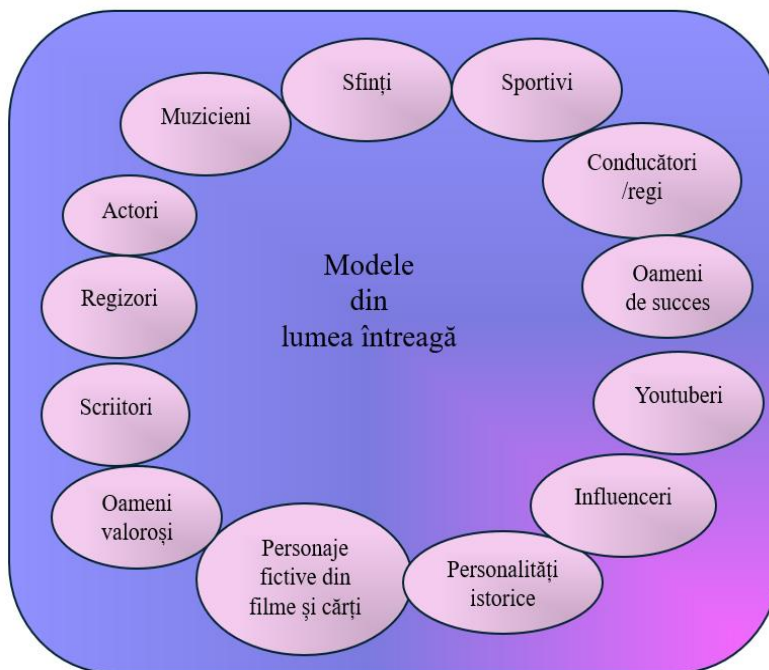
Modelele din viața reală pentru elevii chestionați sunt părinții, bunicii, frații sau surorile, prietenii, profesorii, antrenorii, colegii, familia mai extinsă, dar și oamenii din jur realizați. (a se vedea figura nr. 3)

Fig. nr. 3. Modelele din viața reală ale elevilor

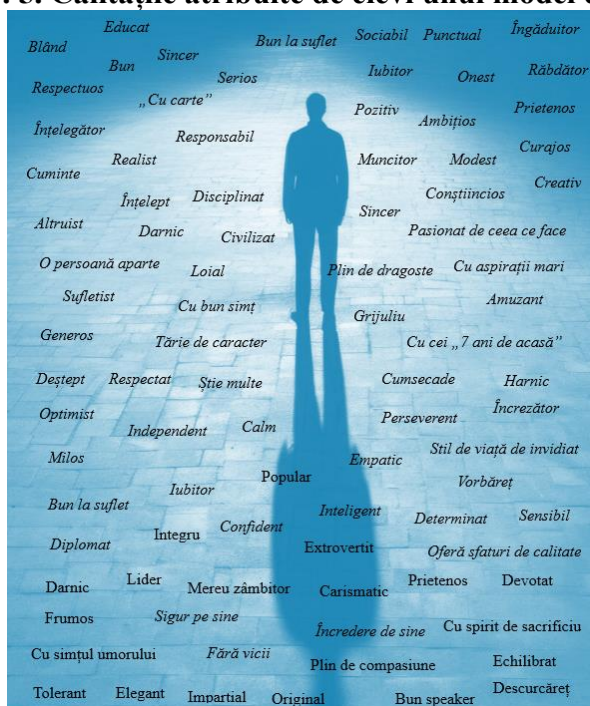
Modelele din lumea întreagă pentru elevii chestionați sunt în general sportivi, muzicieni, actori, regizori, scriitori, oameni valoroși, de succes, conducători, regii, influencerii, youtuberii, dar am întâlnit printre preferințele elevilor și personalități istorice (de exemplu Napoleon Bonaparte, Alexandru cel Mare, Constantin al XI-lea), personaje fictive din cărți sau filme, dar și sfinți. (a se vedea fig. nr. 4)

Fig. nr. 4. Modelele din lumea întreagă pentru elevi

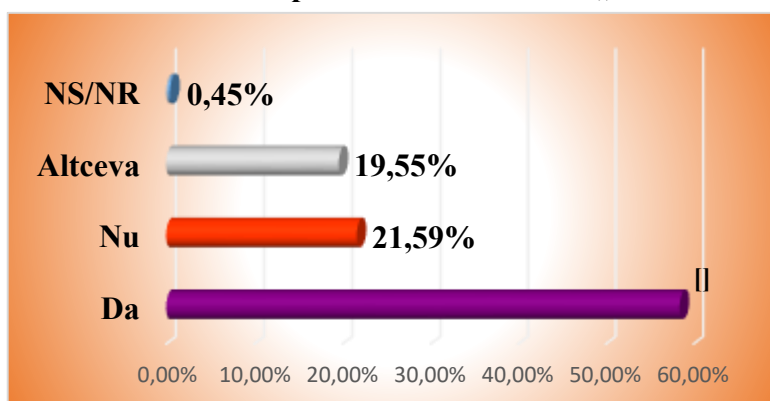
Ca să fii un model pentru cineva trebuie să ai anumite calități, care variază de la om la om. Sunt oameni care apreciază sociabilitatea, politețea, blândețea, înțelepciunea, răbdarea, calmul, generozitatea, onestitatea, curajul, optimismul, independența, hărnicia, empatia, dărnicia, devotamentul, toleranța, compasiunea, integritatea, determinarea, seriozitatea, altruismul, sociabilitatea, ambiția, inteligența, diplomația, modestia, etc., dar sunt și oameni care pun pe primul loc calitățile tale profesionale, capacitatea ta de a fi un om de succes, un bun profesionist în ceea ce faci. Totuși, pe ansamblul cercetării, tindem să credem că, în general, calitățile umane, primează în detrimentul celor profesionale. Adică e mai important pentru elevi să aibă lângă ei oameni adevărați, pe care se pot baza, decât buni profesioniști sau oameni realizați din punct de vedere social și profesional, dar care nu știu să fie oameni. (a se vedea figura nr. 5)

Fig. nr. 5. Calitățile atribuite de elevi unui model de viață

La întrebarea „*Crezi că tu ai putea fi considerat un „model de viață”?*”, 58,41% au răspuns afirmativ, 21,59% au răspuns negativ, 19,55% au optat pentru varianta „*altceva*”, iar 0,45% au omis să răspundă la această întrebare. (a se vedea figura nr. 6)

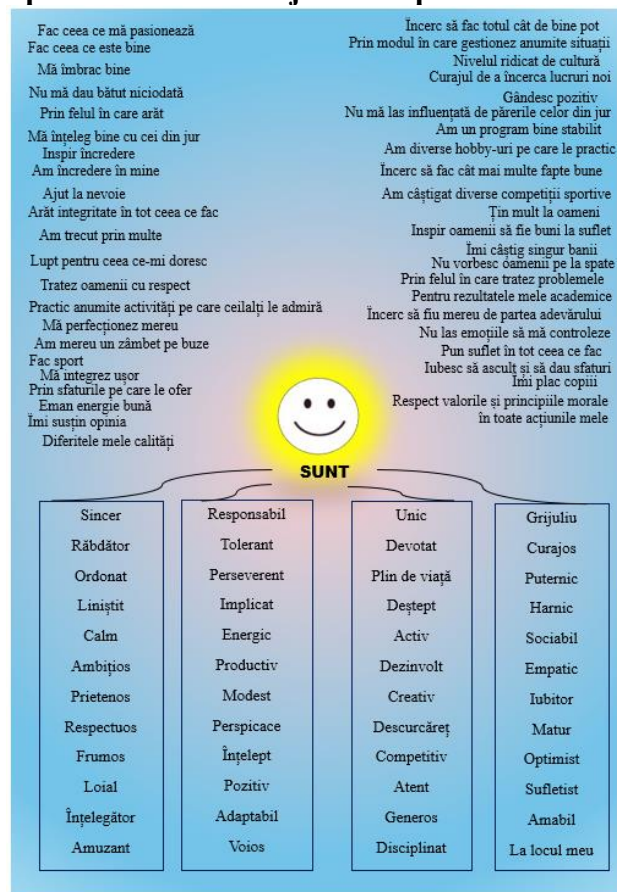
Fig. nr. 6. Crezi că TU ai putea fi considerat un „model de viață”?

Și la întrebarea „*Identifică câteva motive pentru care cei din jur te-ar putea considera un model pentru ei*” se poate observa că răspunsurile formulate de respondenți sunt cele care pun accent pe calitățile umane în detrimentul celor profesionale, legate de realizare și de ceea ce fac. Fiecare om poate fi un model pentru cei din jur în primul și-n primul rând prin OMUL din el, prin caracter, valorile umane, prin bunătate, amabilitate, umor, bune maniere, prin felul plăcut de a fi, prin modul în care vorbește și se comportă în societate.

Sunt și elevi care nu vor să fie considerați modele, dar și elevi care au afirmat că nu ar putea fi considerați modele de cei din jur. (a se vedea figura nr. 7)

Fig. nr. 7. Motivele pentru care cei din jur te-ar putea considera un model de viață

***Notă:** Raportul complet al cercetării, chestionarul, proiectul și materialele realizate în cadrul proiectului pot fi consultate online: <https://hcccdi.wordpress.com/resurse/carti-publicate/modelele-care-ne-inspira-arta-de-a-reusi-in-viata/>

PROIECT ERASMUS – DUBLIN 2025 EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE SUSTENABILĂ

*Profesor Mărginean-Bota Claudiu, Învățător Juncan Ștefana Ioana,
Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir*

În perioada 30 iunie-5 iulie 2025 am participat în cadrul proiectului “Erasmus+ ICAR 2024-1-RO01-KA121-SCH-000214598” la Dublin(Irlanda) pe tema “Educație pentru dezvoltare sustenabilă”.

În cadrul aceleiași grupe au mai fost prezenți profesori din: Franța, Finlanda, Cehia și Ungaria.

Împreună am parcurs cursuri interesante, cu o tematică diversificată, provocatoare și am căutat răspunsuri la zeci de întrebări dar am și creat proiecte tematice. Printre temele de bază abordate pot fi menționate: Introducere în cultura irlandeză, Limbi pe cale de dispariție, Încălzirea globală, Gentrificarea în Dublin, Orașe inteligente, Fast fashion, Consum responsabil, Proiecte bazate pe învățare.

După cursuri și proiecte în echipe diverse, între orele 14-17 s-au desfășurat activități practice/vizite la diferite obiective din Dublin: vizitarea centrului orașului, Centrul de redescoperire, vizitarea unor cartiere în care gentrificarea și-a pus amprenta, Catedrala Sf. Patrick.

La finalul activităților, împreună cu premiera cursanților, directorul școlii organizatoare a făcut o demonstrație a modului în care se prepară cafeaua irlandeză (Irish coffee). Pentru a demonstra că au înțeles, cursanții au fost invitați să facă ei celebra cafea...și au reușit cu toții!

În ultima zi, organizatorii au pregătit o surpriză tuturor participanților: excursie la Howth, o localitate satelit a Dublinului, binecuvântată cu peisaje încântătoare.

Profesorii participanți vor introduce în practica lor pedagogică elemente învățate la acest curs.

Pentru ei proiectul Erasmus+ a fost o provocare și recomandă participarea a cât mai multor cadre didactice la aceste cursuri inovative și schimburi de experiență cu alți profesori europeni.

Mobilitatea din Irlanda în cadrul proiectului Erasmus a debutat cu întâlnirea dintre cadrele didactice participante și profesorii formatori de la Atlas Language School, Dublin. S-a făcut prezența apoi fiecare grupă s-a deplasat cu profesorul specializat în domeniul respectiv. În cazul nostru, am fost preluați de prof. Karen Brown. Grupa a fost constituită din 8 profesori din: România, Ungaria, Cehia, Franța și Finlanda. Dialogul dintre noi a fost doar în limba engleză iar din când în când dialogam și în franceză cu colegii din Franța.

În prima parte a cursului s-a făcut o introducere în cultura irlandeză apoi s-au prezentat câteva obiceiuri irlandeze. Am fost împărțiți în grupe de lucru și ne-am explicat unii altora în ce constau obiceiurile prezentate. După discuțiile din cadrul grupei s-au format alte grupe, făcându-se schimb de păreri despre obiceiurile respective (Rose of Tralee, Lisdoonvarna Festival).

Al doilea curs a fost o introducere în Educația sustenabilă în cadrul căruia ni s-au prezentat țintele care ar trebui atinse pentru a deveni sustenabili. S-au propus mai multe teme, iar echipa României a ales o prezentare legată de resursele de apă ale Terrei, modul lor de utilizare, epurarea apelor cu trimitere la epurarea apei din Cugir. După prânz a urmat o activitate practică, un tur ghidat al Dublinului, în cadrul căruia ni s-au prezentat câteva obiective turistice dar și lucruri legate de transportul în comun.

A doua zi a început cu „Întâlnirea de dimineață” în cadrul căreia s-au acordat acordat 10-15 minute pentru împărtășirea experiențelor din prima zi, la un croissant cu suc sau ceai.

Cursul a început cu scurte prezentări ale cursanților apoi s-a trecut la un nou capitol legat de sustenabilitate: Fast fashion și implicațiile sale asupra psihicului uman dar și asupra mediului înconjurător. Au fost prezentate câteva imagini cu impact emoțional dar și cu impact asupra mediului: muni de haine second hand din deșertul Atacama.

Pentru producerea hainelor se utilizează cantități imense de apă iar vaporii de apă rezultați sunt în mare parte cancerigeni. Ce putem face pentru a reduce consumul și cumpăraturile compulsive de haine? Aplicăm principiul 5R: Refuzare, Reducere, Reutilizare, Reparare, Reciclare. Se recomandă utilizarea unor branduri locale și cu un comportament etic față de mediu.

În a doua parte a cursului am discutat despre limbi pe cale de dispariție cum ar fi chiar irlandeza.

Aplicația practică am făcut-o la Centrul de reutilizare a unor obiecte aruncate sau donate (haine, saci, biciclete, plastic, mobilier, ghivece cu flori, etc)

În cea de-a treia zi am început în forță cursul despre Încălzirea globală cu foarte multe provocări și discuții legate de implicațiile producției industriale asupra mediului, tendințe de negare ale acestui fenomen, argument pro și contra.

Am format grupe de lucru și am adus argumente și contraargumente legate de combustibilii fosili, producția industrială, încălzirea globală și efectele ei. După exercițiul pe echipe am dat cu toții exemple de modul în care se face educația ecologică în școlile din care provin participanții.

În școala gazdă, protecția mediului este o componentă importantă a procesului educativ, fiind prezentă atât în curriculum, cât și în proiectele extracurriculare. Elevii sunt încurajați să participe activ la activități precum reciclarea selectivă, grădinăritul ecologic, economisirea resurselor și campaniile de sensibilizare.

Un aspect remarcabil observat a fost implicarea comunității în proiecte de educație ecologică, precum parteneriatele cu organizații de mediu sau autorități locale. Aceste inițiative consolidează legătura dintre școală și comunitate, contribuind la formarea unui simț al responsabilității față de natură.

O altă prioritate a școlilor este educația privind schimbările climatice deoarece întreaga cultură a școlii este orientată spre responsabilizarea tuturor elevilor cu privire la cauzele, efectele și soluțiile legate de criza climatică, astfel încât ei să devină o generație conștientă și pregătită să protejeze mediul în mod activ.

În a doua parte a cursului s-a prezentat Dublinul ca exemplu de oraș sustenabil dar și gentrificarea în oraș, proces de renovare și revitalizare a clădirilor vechi, cu atragerea păturii de mijloc a societății și automat cu creșterea nivelului de trai din acel cartier. Procesul a avut mulți oponenți dar s-a dovedit un succes al autorităților locale.

Aplicația practică a avut aceeași tematică: gentrificarea în Dublin.

Ziua de joi s-a bazat pe Învățarea bazată pe proiecte care au multiple avantaje: cooperare, creativitate, abilități de prezentare, motivare, managementul timpului, autonomie, lucrul etic față de ceilalți, creșterea nivelului de educare, găsirea de soluții.

S-au propus numeroase teme de schițare a unui proiect: orașe inteligente, cum se schimbă fața unui oraș, schimbări climatice, problema materialelor din plastic, mâncatul compulsiv, impactul tehnologic.

S-au format din nou grupe de lucru, iar grupa din care am făcut parte a avut proiectul cu tema Smart and Great City.

Am argumentat alegerea temei apoi am identificat probleme generale ale orașelor în care locuim (orașe din Franța, Finlanda și România). După aceea am căutat soluții pentru rezolvarea problemelor. Schița proiectului e pe Classroom și se poate utiliza la clasă.

Aplicația practică a fost o vizită la cea mai cunoscută catedrală din Irlanda : St. Patrick Cathedral, o construcție impresionantă care atrage zilnic mii de turiști.

În ultima zi au fost finalizate proiectele începute cu o zi înainte și apoi prezentate grupului de profesori. La finalul activității fiecare profesor și-a prezentat pe scurt școala și localitatea iar

echipa României reprezentată de Ștefana Juncan și Claudiu Mărginean-Bota a prezentat Orașul Cugir, Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir și proiectele în care este implicată școala. Fiind singura echipă care a venit de acasă cu o prezentare în Power Point am fost răsplătiți cu aplauze.

La finalul cursului organizatorii ne-au pregătit o surpriză: însuși directorul Atlas Language School ne-a învățat modul de preparare al celebrei cafele irlandeze.

După prepararea cafelei irlandeze s-a trecut la înmânarea Certificatelor de participare la curs.

Ultima zi a fost de neuitat: organizatorii ne-au pregătit o excursie la Howth, un loc de o frumusețe aparte. Fiind „sustenabili” am utilizat un mijloc de transport în comun pe care nu l-am mai folosit de mulți, mulți ani: trenul. Excursia la Howth a fost ca un balsam pentru suflet, o succesiune de peisaje încântătoare.

În concluzie, am trăit în premieră experiența unei mobilități Erasmus. Am avut oportunitatea de a cunoaște profesori, obiceiuri și legi din mai multe țări dar și „șansa întoarcerii în timp”, în anii studenției, deoarece am trăit o săptămână într-un cămin studențesc, „utilat european”, alături de studenți și profesori străini, participanți tot în cadrul unor proiecte Erasmus.

Pentru noi, această mobilitate Erasmus a reprezentat nu doar un prilej de învățare, ci și o sursă de inspirație. Am descoperit perspective diferite asupra educației, care ne-au ajutat să ne reînnoim motivația și să privim procesul de predare cu mai multă deschidere. Experiența interculturală a fost una aparte: schimbul de idei, valorile comune și diversitatea soluțiilor găsite la probleme actuale ne-au făcut să înțelegem mai bine cât de importantă este colaborarea europeană în educație. Suntem convinși că ceea ce am trăit aici va avea un impact pozitiv nu doar asupra noastră, ci și asupra elevilor noștri!

Mulțumim Erasmus și recomandăm tuturor profesorilor să participe la astfel de mobilități deoarece experiența lor de viață dar și profesională se va îmbunătăți cu siguranță!

METODE MODERNE DE DEZVOLTARE A ÎNDEMÂNĂRII LA ORELE DE BASCHET

Prof. Lăncrănjan George, Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia

În contextul educației fizice moderne și al dezvoltării sportului școlar, îndemânarea reprezintă una dintre calitățile motrice fundamentale care influențează în mod decisiv performanța în jocurile sportive, inclusiv în baschet. Odată cu evoluția metodelor pedagogice și a tehnologiei, dezvoltarea îndemânării la orele de baschet a devenit un proces mai eficient și mai diversificat, fiind orientat nu doar spre formarea deprinderilor motrice de bază, ci și spre dezvoltarea capacităților cognitive, a coordonării și a inteligenței de joc.

Îndemânarea se referă la capacitatea unui individ de a executa mișcări precise, controlate și eficiente, cu un grad ridicat de coordonare între diferite segmente ale corpului. În baschet, această calitate este esențială pentru realizarea tehnicilor de bază – dribling, pasare, aruncare la coș, interceptare etc.

Conform literaturii de specialitate, dezvoltarea îndemânării trebuie să se realizeze printr-o abordare holistică, care să includă atât exerciții analitice, cât și situaționale, pentru a stimula adaptabilitatea și reacția la stimuli specifici jocului (Bompa & Haff, 2009).

Exercițiile de tip "skill-based" sunt tot mai frecvent utilizate la orele de baschet pentru a dezvolta îndemânarea. Acestea presupun:

- Exerciții cu dribling în zig-zag, cu schimbări de direcție și viteză;
- Jocuri de tip „shadowing” – în care elevii trebuie să imite mișcările partenerilor;
- Exerciții cu două mingi (un dribling cu fiecare mână) pentru a dezvolta ambidextria.

Aceste exerciții sunt eficiente deoarece stimulează atât controlul motor, cât și atenția distributivă și anticiparea.

Un instrument modern tot mai utilizat în școlile dotate corespunzător este analiza video. Elevii pot fi filmați în timp ce execută diverse exerciții, iar apoi se pot analiza înregistrările pentru

corectarea tehnicii. Acest tip de feedback vizual este extrem de eficient în consolidarea deprinderilor motrice corecte.

În plus, aplicații mobile precum "Coach's Eye" sau "Hudl Technique" sunt accesibile și intuitive, permițând evaluări rapide și interactive.

Aplicarea principiilor jocului în procesul educațional – „gamification” – ajută la creșterea motivației și la implicarea elevilor. Exemplele includ:

- Concursuri de aruncări libere cronometrate;
- Jocuri cu punctaj pentru pași corect executați în dribling;
- Mini-competiții în perechi sau echipe.

Acest tip de abordare transformă învățarea într-o activitate plăcută și stimulează repetarea exercițiilor fără monotonie.

În locul exercițiilor tradiționale repetitive, antrenamentele funcționale combină mai multe tipuri de mișcări, crescând gradul de dificultate și realism:

- Dribling cu obstacole, combinat cu aruncare la coș din mișcare;
- Exerciții de tip "reaction drill", în care elevul trebuie să reacționeze rapid la semnale vizuale sau auditive;
- Combinarea sarcinilor motrice cu sarcini cognitive (de exemplu, rezolvarea unui calcul simplu în timp ce se driblează).

Profesorul de educație fizică are un rol central în selecția și adaptarea metodelor moderne în funcție de nivelul elevilor, obiectivele lecției și resursele disponibile. Un cadru didactic bine pregătit trebuie să combine metodele tradiționale cu cele moderne, să creeze un mediu pozitiv, bazat pe învățare activă și colaborativă.

Mai mult, profesorul trebuie să acorde feedback specific, să corecteze erorile tehnice și să încurajeze reflecția asupra propriei evoluții motrice, dezvoltând astfel o cultură a autoevaluării.

Metodele moderne de dezvoltare a îndemânării în cadrul orelor de baschet oferă oportunități multiple pentru formarea elevilor, nu doar din punct de vedere fizic, ci și cognitiv și social. Prin integrarea tehnologiei, a jocului și a unei didactici centrate pe elev, procesul devine mai atractiv și mai eficient. Este esențial ca profesorii să fie deschiși la inovație, să se formeze continuu și să adapteze metodele la nevoile specifice ale clasei.

Bibliografie

1. Bompa, T. O., & Haff, G. G. (2009). *Periodization: Theory and Methodology of Training*. Human Kinetics.
2. Dagnea, A., & Bota, A. (1999). *Teoria activităților motrice*. Editura Cartea Universitară.
3. Tudor, V. (2008). *Antrenamentul sportiv modern*. Editura Alpha.
4. Wein, H. (2007). *Developing Game Intelligence in Basketball*. Meyer & Meyer Sport.
5. Stoica, M. (2022). „Utilizarea feedback-ului video în lecțiile de educație fizică – studiu de caz”, *Revista Sport și Știință*, nr. 3(15), București.

MICII ECOLOGIȘTI AIUDENI

Prof. Înv. Primar Kis Eniko, Școala Gimnazială „Ovidiu Hulea” Aiud

Proiectele educative în parteneriat ajută elevii să aibă succes la școală și mai târziu, în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. Parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esențială în organizarea școlii și a clasei de elevi. Ele nu mai sunt de mult considerate doar o simplă activitate cu caracter opțional sau o problemă de natura relațiilor publice. În cadrul acestor parteneriate se pot parcurge următoarele conținuturi: transmiterea unor informații despre ecologie, dobândirea unor cunoștințe despre relația om-mediu,

educarea unor comportamente și conduite civilizate, îmbogățirea vocabularului activ cu cuvinte din diferite domenii, cultivarea unor atitudini de investigare, cercetare etc.

Prezint în continuare, pe scurt, Proiectul educativ „Aiud - orașul meu curat!”, proiect derulat în parteneriat cu Grădinița Primii pași din Aiud.

Domeniul și tipul de educație în care se încadrează:

EDUCAȚIE INTERDISCIPLINARĂ: Educație ecologică, Educație civică, Educație artistico-plastică

c.) Tipul de proiect: local.

CONTEXT

Cea mai mare bogăție a oamenilor este formată din: apă limpede, aer curat, plante și animale sănătoase. Toate acestea contribuie la o viață sănătoasă și armonioasă pentru oameni. Încă de la o vârstă fragedă copiii trebuie să învețe să respecte legile naturii, ei fiind ajutați să descifreze și să își însușească ABC-ul ecologiei, să înțeleagă necesitatea protecției mediului, a ocrotirii naturii. Copiii trebuie învățați cum să contribuie la refacerea naturii, menținând curățenia și îngrijind frumusețile ei, să învețe că oricine poate lupta împotriva poluării dacă adoptă câteva măsuri și astfel, ocrotind natura se ocrotesc pe ei înșiși.

Proiectul vizează realizarea de activități instructiv-educative și extracurriculare cu scopul de a informa și a conștientiza preșcolarii, elevii, cadrele didactice, părinții și comunitățile locale în legătură cu problemele actuale ale mediului.

DESCRIEREA PROIECTULUI

Scop:

Cultivarea dragostei, respectului și prețuirii față de natura înconjurătoare, transmiterii informațiilor/exemplelor necesare pentru a conștientiza importanța ocrotirii/ protejării mediului și a menținerii curățeniei mediului; stimularea potențialului artistic și creativ al copiilor din învățământul preșcolar și primar.

Obiective:

✓ Înțelegerea relației dintre om și mediu, interdependența dintre calitatea mediului și calitatea vieții;

✓ Dezvoltarea atitudinilor și a abilităților copiilor privind păstrarea și îngrijirea mediului;

✓ Educarea în spiritul dragostei pentru natură;

✓ Conștientizarea impactului dezvoltării economice asupra mediului înconjurător.

Activități desfășurate:

✓ Biodiversitatea pe înțelesul celor mici.

✓ Pământul–planeta fericită. Concurs artistico-plastic.

✓ Așa DA! Așa NU!

✓ Verde în orașul meu. Realizarea unor activități având ca tema igienizarea spațiilor verzi din localitatea natală.

Copiii s-au implicat cu mult interes în activități și au colaborat, conlucrat pentru atingerea obiectivelor propuse. Activitățile extracurriculare mai sus prezentate sunt un real sprijin în dezvoltarea personalității elevilor, sunt apreciate atât de către copii, cât și de factorii educaționali în măsura în care :

✓ valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;

✓ organizează într-o manieră plăcută și relaxantă timpul liber al copiilor, contribuind la optimizarea procesului de învățământ ;

✓ formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ ;

✓ copiii au teren liber pentru a-și manifesta în voie spiritul de inițiativă;

✓ participarea este liber consimțită, necondiționată, constituind un suport puternic pentru o activitate susținută;

✓ au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup;

✓ sunt caracterizate de optimism și umor;

✓ creează un sentiment de siguranță și încredere tuturor participanților;

✓ urmăresc lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ;

- ✓ contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Concluzii

Activitatea extracurriculară e o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând, în primul rând, o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a elevilor. Diversitatea activităților extrașcolare oferite crește interesul copiilor pentru școală și pentru oferta educațională, contribuie la formarea unei atitudini civice, le dezvoltă interesul pentru ocrotirea mediului înconjurător.

În concluzie, cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului civic în cadrul activităților extracurriculare ecologice. Dar, se vede necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire, să evite critica în astfel de activități, să încurajeze elevii și să realizeze un feed-back pozitiv.

Bibliografie:

1. Adina, Băran-Pescaru, Adina- 2004, Parteneriat în educație, Aramis Print, București;
2. Competențe cheie pentru Educația pe tot parcursul vieții, Cadru european de referință, noiembrie 2004.

SCRIEREA CREATIVĂ – CALEA SPRE GÂNDIRE CLARĂ, EXPRIMARE COERENTĂ ȘI ÎNCREDERE ÎN SINE

Prof. înv. primar Bocșa Aurelia-Georgeta, Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa

Într-o zi de toamnă, o elevă din clasa mea, Teofana, mi-a întins o foaie de hârtie cu ochii plini de emoție: „Doamna, am scris o poveste despre o prințesă care nu voia să fie salvată.”

Am citit și m-am oprit. Nu doar pentru că ideea era originală, ci pentru că, pentru prima oară, Teofana – o fetiță timidă, retrasă, dar căreia îi place să citească – spunea o poveste cu voce tare. Acel text era mai mult decât o compunere. Era o declarație de independență, o eliberare a vocii interioare și o afirmare a propriei identități.

Scrierea creativă nu este doar o activitate de limba română. Este o punte între minte și suflet, o cale prin care copilul își explorează ideile, emoțiile, valorile și lumea. Este un act de curaj și de reflecție, un pas spre gândirea clară și autentică.

Scrierea creativă în contextul educației primare

Scrierea creativă, învățată și aplicată corect în învățământul primar, stimulează nu doar exprimarea liberă, ci și dezvoltarea gândirii critice, a logicii narative, a vocabularului activ și a încrederii în sine. Elevii care se implică frecvent în astfel de activități dezvoltă abilități metacognitive, devin mai structurați în gândire și reușesc să transpună mai ușor ideile proprii în contexte variate.

Am observat că elevii pasionați de compuneri creative citesc mai mult, pun mai multe întrebări, oferă explicații mai coerente și participă activ la dezbateri. Scrierea devine nu doar un mod de exprimare, ci și un instrument de învățare.

„Jurnalul unei idei”

Am implementat un proiect pe 6 săptămâni intitulat „Jurnalul unei idei”. Acesta a urmărit dezvoltarea gândirii structurale și clarității în exprimare prin exerciții de scriere ghidată, colaborativă și reflexivă.

Etapele proiectului au fost:

- Lansare creativă: Am citit un fragment din „Aventurile lui Habarnam”, apoi am provocat elevii să creeze o poveste cu Habarnam în școala noastră.
- Schițarea poveștii: Elevii au completat o fișă cu întrebările narrative de bază: Cine? Unde? Când? Ce se întâmplă? Ce problemă apare? Cum se rezolvă?

- Redactare progresivă: Elevii au lucrat în ciornă, în sesiuni de 30 de minute, cu pauze de feedback între colegi.
- Modelare colectivă: Am scris împreună o poveste-model, analizând deciziile lingvistice și logice.
- Revizuire și rescriere:** După feedback și corecturi ortografice, elevii au realizat varianta finală, însoțită de ilustrații.
- Publicare: Am organizat expoziția „Vocea clasei a IV-a”, în care fiecare copil a citit textul propriu în fața colegilor și părinților.

Fișe, activități, metode moderne

Exemple concrete:

1. Fișa „Ce se ascunde în valiză?” – un exercițiu de imaginație în care elevii descriu conținutul unei valize misterioase, apoi construiesc o poveste în jurul obiectelor inventate.
2. Jocul „Dialogul invizibil” – doi elevi scriu un dialog între personaje inventate fără să vadă ce a scris celălalt, alternând replicile pe rând.
3. Tehnica celor 5 cuvinte aleatorii – elevii trebuie să creeze o poveste folosind cuvinte disparate extrase dintr-un bol.
4. Harta poveștii – un organizator grafic folosit constant, în care elevii notează: introducere, intrigă, desfășurare, punct culminant, deznodământ.

Aceste metode au transformat orele de scris în experiențe atractive, interactive și eficiente.

După implementarea acestor metode, compunerile elevilor au devenit mai coerente, mai bine structurate, iar vocabularul activ a crescut vizibil. Mai mult, elevii au început să își corecteze unii altora greșelile cu tact și să ceară păreri înainte de finalizarea lucrării. Acest spirit colaborativ a contribuit la formarea unei comunități de învățare.

Scrierea creativă poate fi extinsă:

- în cluburi de scriere la nivel de școală;
- prin colaborări cu biblioteci și scriitori locali;
- prin platforme digitale, bloguri de clasă, reviste online;
- în cadrul concursurilor naționale și internaționale;
- prin integrarea în proiecte interdisciplinare (istorie, științe

Astfel, concluzionez prin a spune că scrierea creativă este o investiție în gândirea copilului. Prin ea, elevii nu doar scriu – ci se cunosc pe sine, învață să își ordoneze ideile și să le exprime clar, devin mai siguri în exprimare și mai empatici în ascultare. Este o metodă vie, esențială și profundă.

Bibliografie

1. Bruner, J. (1996). The Culture of Education. Harvard University Press.
2. Rosenblatt, L. (1978). The Reader, the Text, the Poem. Southern Illinois University Press.
3. Cucos, C. (2006). Pedagogie. Editura Polirom.
4. Cerghit, I. (2002). Metode de învățământ. Editura Didactică și Pedagogică.
5. Harris, V. (2001). Teaching Writing Creatively. Routledge.
6. Gardner, H. (2007). Mintea disciplinată. Editura Sigma.
7. Cassany, D. (2007). Descompunând scrierea. Editura Univers.

AMPRENTA ALE PERSONALITĂȚII UMANE IMPRIMATE ÎN ISTORIE

Profesor Buta Iuliana, Colegiul Național „Titu Maiorescu” Aiud

Fiecare persoană are o personalitate pe care o ascunde, ori o expune într-un mod mai mult sau mai puțin vulnerabil. Caracterul fiecăruia este definit de-a lungul vieții și modelat pe parcursul anilor, odată cu creșterea și maturizarea, dar și cu experiențele acumulate. Astfel, în viața fiecăruia apare un moment al nașterii, moment în care fiecare își descoperă eul, își află chemarea. Însă, până în acest moment, au loc o mulțime de schimbări care sunt începutul definirii personalității. Așadar, fiecare alege ce vrea să fie: o persoană modelată în continuare de lume, persoană în care să

se poată vedea umbre, amprente ale societății, care i-au influențat și îi vor influența într-un anumit mod viața, sau alege să fie o personalitate care să lase urme de schimbare în societate și dorește să marcheze istoria, ci nu istoria să îl marcheze pe el. Aceștia din urmă sunt cei care contribuie la evoluția și desfășurarea celor mai importante evenimente istorice petrecute vreodată.

Printre cei mai importanți marcatori ai istoriei se numără *Napoleon Bonaparte*, un lider politic cu un caracter desăvârșit de impunător, și *Richard Inimă-de-Leu*, un important comandant creștin, cu o inimă neînfricată. Aceste două personalități prezintă un caracter puternic, grandios și devotat, caracter neînfricat, demn de un adevărat războinic.

Napoléon Bonaparte

Napoleon Bonaparte, cunoscut și sub numele de Napoleon I, ori Napoleone di Buonaparte, este unul dintre renumitele personalități care și-au lăsat amprenta în societatea franceză. Lider politic și militar al Franței, Napoleon a influențat puternic politica europeană de la începutul secolului al XIX-lea, prin acțiunile sale și prin mișcările de revoluție.

Biografie: Napoleon Bonaparte a fost născut la 15 august 1769 în Ajaccio, Corsica, Franța, în familia lui Carlo Buonaparte și Letizia Ramolino, fiind al doilea născut dintre copii.

Frații și surorile sale sunt: Elisa Bonaparte, Louis Bonaparte, Caroline Bonaparte, Pauline Bonaparte, José I al Spaniei, Lucien Bonaparte, Jérôme Bonaparte. Acesta era de religie catolică, fiind botezat la 21 iulie 1771, cu puțin înainte de a împlini vârsta de doi ani, la Catedrala din Ajaccio. Ca cetățenie, era francez, cum de altfel, franceza reprezenta limba vorbită de către el. Familia sa era de origine italiană, părinții lui fiind de proveniență din mica nobilime italiană, de unde emigrase spre Corsica, în secolul al XVI-lea. Acolo, aceștia și-au restabilit viața: tatăl, Nobile Carlo Buonaparte, avocat fiind, a fost numit reprezentantul Corsicii la curtea lui Ludovic al VI-lea în 1777, iar mama, Maria Letizia Ramolino, s-a ocupat excesiv de educația copiilor săi, având o influență majoră în copilăria lui Napoleon, care avea un temperament turbulent, însă fermitatea și stricta disciplină a mamei sale l-a făcut un om așezat. Familia Bonaparte era una înstărită, de nobili: aceste origini de domeniu material, veniturile actuale vremii respective, dar și cunoștințele familiei l-au favorizat pe Napoleon în studiile sale, oferindu-i oportunități mai avantajoase decât cele de care dispunea un corsican tipic în acea vreme.

Corsica: oraș (insulă) cu o mare valoare istorică, renumit pentru celebra locuință a familiei Bonaparte.

Locuința lui Napoleon Bonaparte din Ajaccio, Corsica- astăzi devenită muzeu istoric.

Studiile lui Napoleon: Napoleon a urmat o școală de teologie din Autun, în Franța continentală, pentru a învăța limba franceză. În continuare, a fost admis la academia militară de la Brienne-de-Château, unde ambiția lui de a învăța corect limba franceză și de a elimina dificultățile din vorbire și pronunțare, crescuseră. Cu toate acestea, tânărul avea

un ochi matematic bine dezvoltat, înclinația sa inițială fiind înrolarea în Marina Regală. După finalizarea studiilor la Brienne, absolventul a fost admis la École Militaire, o școală militară de elită din Paris, fapt care l-a făcut să abdice de la ambiția sa cu privire la domeniul naval.

Debutul lui Bonaparte: În anul 1789, an în care a izbucnit Revoluția Franceză, corsicanul Napoleon Bonaparte a devenit absolvent și primit titlul de sublocotenent, fiind declarat ofițer în regimul de artilerie *La Fère*. Astfel, debutul lui a fost marcat de ferența pe care o avea pentru

combaterea acestei mișcări de revoluție socială și politică, acesta declarând într-o scrisoare, adresată liderului corsican Pasquale Paoli, devotamentul său pentru misiune, înflăcărarea pentru victorie, dar și dezamăgirea pentru nereușită: „Pe când națiunea pierdea, m-am născut eu. Treizeci de mii de francezi au fost vomitați pe malurile noastre, înecând tronul libertății în valuri de sânge. Astfel arăta privescătoarea odioasă care a fost prima ce m-a impresionat.”. După câțiva ani de Revoluție Franceză în orașul Corsica, și după bătăliile crâncene purtate împotriva regaliștilor, revoluționarilor și naționaliștilor corsicani, ofițerul Bonaparte câștigă gradul de locotenent-colonel, bazat pe acte de sprijin susținute în favoarea facțiunii revoluționare iacobine. Fiind un om cu o ambiție arzătoare și cu un scop ținut cât mai sus, Napoleon a fost promovat drept căpitan, în iulie 1792, în urma gesturilor războinice și a inițiativei demonstrate.

Asediul Toulon: Napoleon Bonaparte continuă să avanseze în grad și este numit comandant al artileriei forțelor republicane de la *Asediul Toulonului*. Orașul francez s-a răsculat împotriva guvernului republican, fiind totodată asaltat de militarii britanici. Când trupele armatei britanice au ocupat teritoriul francez, comandantul Bonaparte a adoptat un plan care presupunea capturarea poziției de pe un deal, cu privire asupra orașului francez, și instaurarea armatei pe deal, astfel încât tunurile republicane să poată avea în vizor portul orașului Toulon, ținând înspre forțele navale britanice stabilite pe mare. Planul lui Napoleon a adus înfrângerea armatei britanice, acestea fiind nevoite să se retragă. Acest moment istoric marchează o victorie în dreptul trupelor franceze, care au învins trupele britanice sub conducerea lui Napoleon I, care a suferit o rană la coapsă în timpul bătăliei, bătălie, însă, care i-a adus avansarea în gradul de general de brigadă, la vârsta de doar 24 de ani.

Prin firea lui vivace, statornicia întărită, ambiția înflăcărata, dar și prin impresionantele sale vaste cunoștințe, dobândite prin îndelungatele ore de studiu, Napoleon Bonaparte a cucerit privirile și a câștigat supunerea multora, fiind un om admirat.

Asediul Toulonului

Bătălia purtată 27 august- 18
decembrie 1793

Bătălii purtate de Napoleon I: Militarul Bonaparte avea o gândire rațională, care cuprindea diverse domenii de cunoaștere, astfel că agerimea îi permitea să deducă cele mai complexe și eficiente planuri de atac, care au dus la cele mai triumfătoare victorii. Acesta a dus bătălii strânse și în Italia, fiind pus în fruntea armatei, a lucrat la un plan de operații, care, odată pus în aplicare, a condus spre cucerirea orașului Ormea, din Italia, la data de 9 aprilie 1794, învingându-i pe piemonezi.

De asemenea, cunoștințele lui bogate și capacitatea de a vorbi limba italiană la perfecție, îi dau un impuls în drumul spre victorie, în momentul în care, urmând planul, studiază în detaliu poziția civică și politică a ministrului Republicii Franceze, la Geneva, pentru a cunoaște forțele de care dispun inamicii.

Primul Consul al Republicii: În anul 1799, întors din Egipt, Bonaparte este primit cu căldură de poporul francez și, folosindu-se de această admirație, impune propria dictatură, înlăturând regimul politic de atunci, Directoratul. Noua formă de conducere s-a numit *consulat*, fondatorul fiind însuși Bonaparte, numit *consul*. Prin acest regim, Franța a cunoscut una dintre cele mai glorioase și rodnice perioade din istoria sa. Economia țării a fost restabilită, țara devenind prosperă, s-au dezvoltat lucrări publice, s-au introdus bazele unui învățământ modern și a fost elaborat „Codul lui Napoleon”, care prevedea noi legi.

Napoleon I și creștinismul în Franța: Prin acest regim politic, Napoleon a redat religiei drepturile cuvenite. Acesta a fost un credincios catolic, care a făcut o mărturisire remarcabilă: „Dacă Socrate ar intra în cameră, toți ne-am ridica în picioare ca să-i dăm cinste, dar dacă ar intra Iisus Hristos, I-am cădea toți la picioare.”

Moarte lui Napoleon Bonaparte: După o viață de războaie și lupte cu împrejurul, dar și cu sinele, Napoleon își sfârșește viața fiind otrăvit cu arsenic, ultimele lui cuvinte spuse fiind: „Frunte...armată”- cuvinte care adevăresc devotamentul său pentru milităria franceză și dorința lui neclintită până la moarte de a fi în fruntea armatei.

Richard Inimă-de-Leu

Richard I, cunoscut și sub numele de Richard Inimă de Leu, a fost rege al Angliei, domnitor și lider militar neînfricat și datat armatei britanice.

Biografie: Richard I s-a născut la data de 8 septembrie 1157, la Palatul Beaumont, Oxford, fiind al treilea fiu al lui Henric al II-lea al Angliei și al reginei Eleanor de Aquitania.

Richard a avut mai mulți frați și mai multe surori, dintre care Geoffrey al Breitaniei, fratele mai mic, i-a fost mai apropiat.

Despre el se spunea că era un tânăr atractiv, de statură înaltă, părul îl avea de un roșcat care strălucea spre un auriu, ochii îi era adânc impunători, iar pielea sa era albă, pură. Era un tânăr brav, cu o inimă neîmblânzită.

Tinerețea lui Richard: Tânărul englez, născut în Anglia, dar crescut în Ducatul Aquitaniei, în Sud-Vestul Franței, vorbea atât limba franceză, cât și occitană, însă limba engleză nu o înțelegea. Acesta a cunoscut continentul european pentru prima dată în mai 1165. Aici a primit o educație desăvârșită din partea bonei sale, Hodierna de Sfântul Albans, care a contribuit la formarea lui pentru calitatea de rege, urmând să devină rege francofil.

Încă de la o vârstă fragedă, Richard a avut oportunitatea de a-și demonstra abilitățile de războinic, în domeniul politic și în cel militar, fiind renumit pentru cavalerie și pentru demnitatea și curajul pe care le dovedea în încercarea de a ține sub control rebeliunile nobiliare de pe teritoriile sale.

Aceștia i-au fost aranjate mai multe căsătorii, dintre care una a reușit, cea cu Contesa Alys de Vexin, fiica regelui Ludovic al VII-lea. În urma unui tratat de pace dintre Ludovic și Henric, părinții acestora, căsătoria a fost oficiată.

Luptele lui Richard I: Richard Inimă-de-Leu a fost un tânăr neînfricat, plin de ambiție și potențial. Totuși, el a fost un fiu răzvrătit, alăturându-se fraților săi, Henric și Geoffrey, în rebeliune împotriva tatălui lor, Henric al II-lea al Angliei. Acest război între fii și tată a fost declarat de Ludovic al VII-lea al Franței „un război fără iubire”. Această rebeliune a lui Henric cel Tânăr, fratele mai mare a

lui Richard, a fost declanșată din cauza controlului permanent care venea din partea tatălui său, dar pe care tânărul nu l-a mai putut tolera. Astfel, cei trei frați s-au aliat cu regele Angliei. Armata regelui francez era mai mult mai puternică în fața puterii ce o dețineau cei trei frați, așadar, marșurile de rebeliune inițiate de Richard nu au avut succes. Teama l-a cuprins de Ludovic al Angliei și l-a determinat să încheie un nou tratat de pace cu regele Henric al Angliei la 8 septembrie 1174, acest acord excluzându-l pe Richard. Sentimentele de afecțiune paternă primită l-au urmărit pe Richard, care a ales să lase garda jos și să meargă el însuși la tatăl său pentru a-și cere iertare, până a nu fi prea târziu. Regele l-a primit cu căldură și i-a dăruit sărutul păcii fiului său, care i-a căzut la picioare plângând.

Richard Inimă de Leu în Cruciada a III-a: Fiind investit ca Duce al Normandiei în iulie 1189 și încoronat drept rege la abația Westminster la 3 iulie 1189, Richard I a primit acordul de apleca în Țara Sfântă, unde urmărea eliberarea Ierusalimului de sub ocupația sarazinilor. Inițial, Richard s-a dovedit a fi un antisemit, deoarece a dat ordin ca evreii să fie dezbrăcați și biciuiți la curtea regală. Acest gest intolerabil a fost urmat de multe alte nedreptăți: locuințele evreiești au fost distruse de piromani, evreii au fost forțați să se convertească la creștinism, mulți dintre ei au fost închiși chiar în Turnul Londrei. În final, după revolta cetățenilor bigoți, Richard a permis evreilor întoarcerea la religia nativă.

Ambiția lui Richard de a pleca în Cruciadă era atât de mare, încât ar fi vândut tot ce ar fi avut ca să câștige fonduri cât mai ridicate pentru a putea pleca, astfel că a declarat: "Aș vinde până și Londra dacă i-aș găsi un cumpărător".

Moartea lui Richard I: Richard Inimă de Leu- un om plin de curaj, așa cum i-a fost dat și numele, neînfricat, războinic, a ținut piept dușmanilor și a luptat până la capăt pentru credința sa. Și-a sfârșit viața la data de 6 aprilie 1199, la sediul Châlus-Chebrol din Limousin. Acesta se afla la poalele temniței castelului, într-o seară, împreună cu un grup de ostași, grupul fiind principala țintă a lui Pierre Basile. Cel ținut este, însă,

Richard, care neputându-se apăra suficient, primește o săgeată în umărul stâng. El rupe săgeata și se întoarce în tabără. Însă trupul îi era slăbit și rana tratată insuficient, este cangrenată. Richard recunoaște că acestea îi sunt ultimele momente din viață, așadar, își primește moartea întins pe pat, cu fața spre șemineu, în camera principală a castelului, dictând ultimele sale dorințe. Mama sa, Aliénor d'Aquitaine, îi era alături, pentru a-i primi ultima suflare. Târziu, aceasta confirmă într-o carte de donații: „[...] Să știți că am asistat la moartea fiului nostru regele, care a pus în noi (după Domnul) toată încrederea lui, astfel încât să putem asigura mântuirea Lui, prin acest mijloc și de către alții în puterea noastră, conform îngrijorare maternă. ”

Scena morții lui Richard Inimă-de-Leu
(decedat: 6 aprilie 1199)

Cele două personalități alese prezintă o mare influență asupra istoriei, multe din

faptele lor fiind demne de cinste. Aceștia doi s-au remarcat prin caracterul lor invincibil și neînfricat, ce a lăsat urme mari în istoria lumii. Luptele pe care le-au purtat sunt semne ale curajului și ale dorinței de cucerii lumea, de a o transforma într-un loc mai bun, de a o conduce înspre victorie, înspre biruință și dezvoltare continuă, ci nu înspre eșec și cădere. Devotamentul lor dovedit încă dintr-o perioadă a tinereții reprezintă o altă caracteristică ce îi pune în evidență și îi proclamă drept modele demne de urmat.

Napoleon Bonaparte a fost cel care a dat un avânt dezvoltării Franței, realizând multiple lucrări care au întărit economia țării și au condus-o înspre o lume modernă, regimul său adaptând diverse forme care au dus și la dezvoltarea învățământului francez. De asemenea, planurile sale ingenioase și inovatoare au avut un rol important în drumul către victorie.

Richard Inimă de Leu, un om cu o pasiune pentru binele țării, dovedită încă din tinerețe, și cu un caracter admirabil, a demonstrat de-a dreptul că are o inimă ca de leu, fiind imun la toate bătăliile purtate, acesta și-a dus dorința de a răspândi creștinismul până la capăt.

Astfel, personalitatea acestor două caractere istorice au atins profund istoria, lăsându-și amprenta.

Webografie:

<https://a.cdn-hotels.com>

<https://musees-nationaux-malmaison.fr/musee-maisonbonaparte>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Napoleon_I#Origini

https://ro.wikipedia.org/wiki/Napoleon_I#Origini

<https://sites.google.com/site/napoleon1bonapartealfrantzei1>

<http://subiecte.citapedie.ro/despre.php?s=Napoleon+Bonaparte%40cre%BAtinism>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Richard_Inim

<https://cdn.adh.reperio.news/image>

https://ro.frwiki.wiki/wiki/Mort_de_Richard

https://ro.frwiki.wiki/wiki/Mort_de_Richard_C%C5%93ur_de_Lion

<https://i2.wp.com/24smi.org/public/media/2017/9/12/02.jpg>

EXPERIMENTUL... DE ACASĂ

Prof. Chiș Anda Claudia, Școala Gimnazială „Avram Iancu” Alba Iulia

Experimentul pentru ora de fizică reprezintă o etapă importantă în înțelegerea unor noțiuni, concepte, legi sau deducerea unor formule.

În același timp, acest mod de a expune și demonstra noțiuni din fizică poate fi considerat un mod de evaluare relativ obiectiv în raport cu anumite competențe specifice asociate.

Mulți elevi consideră experimentul o metodă depășită, dificil de înțeles și complicat de aplicat. Oare de ce? Răspunsul e simplu: din păcate, experimentul în afara unui laborator adecvat de fizică nu prea există. Se consideră, pe bună dreptate, că orice experiment are nevoie de materiale, de un mediu adecvat, de atenție, de colaborare cu profesorul și, nu în ultimul rând, de supravegherea necesară reușitei experimentului.

Și totuși, cu idei clar definite, cu obiective realizabile în mod realist (puțin poate fi și bun), cu etape de realizare foarte clar explicate și scrise, un elev s-ar descurca și în „laboratorul” de acasă.

În manualele aprobate de Ministerul Educației există foarte multe experimente care pot fi adaptate despre masă, despre volum, despre densitate, despre viteză, timp, despre magneți, circuite electrice și altele, care se pot aplica și într-un mediu mai relaxant, mai pe placul elevului.

Până la urmă, cel mai important rol al experimentului este să atragă elevul spre fizică, să o înțeleagă la nivel fundamental, în așa fel încât elevul să coreleze în mod natural noțiuni cu situații reale și, aplicând adecvat, să-și îmbunătățească modul de gândire și dezvoltarea personală.

Câte interacțiuni și ce forțe pot exista în bucătărie, câte densități pot fi în materialele aflate acasă, cum putem observa lumina, temperatura sau sunetul în diferite ipostaze și exemplele aflate la îndemâna noastră pot continua.

Experimentul de acasă poate fi cea mai simplă formă de a înțelege importanța fizicii și aplicarea ei în viața de zi cu zi.

Bibliografie online:

<https://www.fizichim.ro/docs/fizica/experimente-de-fizica-pentru-curiosi/experimente-pentru-curiosi/>

<https://cdn4.libris.ro/userdocspdf/1012/101%20mari%20experimente%20stiintifice%20-%20Neil%20Ardley.pdf>

Bibliografie beletristică:

Daniela-Elena Dumitru, Să descoperim fizica prin experimente, Editura Didactică și pedagogică, 2008

ABILITATEA DE A SCRIE- PROVOCĂRI

Prof. Hamorszki Andreea, Colegiul Național „Titu Maiorescu” Aiud

Copiii își dezvoltă abilitatea de a asculta de la trei luni, de a vorbi, între zece și optsprezece luni, de a citi, între patru și șapte ani, de a scrie, între cinci și șapte ani. Astfel, noi învățăm practic o limbă străină pentru viață, și nu neapărat pentru un examen.

Există anumite avantaje în a preda scrisul: este mai ușor să ne exprimăm în scris; avem nevoie de abilitatea de a scrie în viață, deci e o abilitate de viață; în pregătirea examenelor; ca o consolidare a limbajului, ne arată progresul realizat; ca sarcină de lucru pentru examenele Cambridge, favorizând cooperarea dacă se lucrează în pereche, spre exemplu; ca timp de liniște în sala de clasă.

Dar ne putem confrunța și cu dificultăți în predarea abilității de scrie: lipsa ideilor și a imaginației; scrisul poate fi perceput ca fiind plictisitor și consumator de timp; dificil în cazul în care nu suntem foarte talentați nici în a scrie în limba maternă. Pentru dezvoltarea gândirii critice și creative și dezvoltarea competențelor de a scrie ne vine în ajutor site-ul: www.cambridge.org/clcf.

Pentru a preîntâmpina dificultățile, avem la dispoziție câteva tehnici utile: crearea unui obicei din a scrie; găsirea unor sarcini de lucru motivante și captivante, informații clare și concise, specifice; ajutor pentru generarea ideilor, susținere; structuri clare și eficiente. Puteam forma obiceiul de scrie prin scriere instantanee (închideți ochii pentru un minut, după care scrieți tot ceea ce ați experimentat- sunete, mirosuri, gânduri/ascultarea unui fragment muzical și redarea impresiilor ulterior ascultării); prin scrierea colaborativă; prin scrierea adresată unui coleg, urmată de un răspuns, pentru a crea contexte reale de scris. Un exemplu ar fi un grup de social media unde elevii să poată schimba mesaje în limba engleză.

Rolul profesorului în dezvoltarea abilității de a scrie: demonstrează, motivează și provoacă, susține, răspunde, evaluează. Există diferențe majore între scris și vorbit: Scrisul este întârziat în timp, nu are loc în timp real, este permanent, contactul între participanți este limitat, e editabil, structurat în mod conștient, adecvat și corect. Vorbitul, în schimb, e imediat, temporar, există contact între participanți, needitat, spontan, există erori. Dar, în secolul XXI, apar noi forme de comunicare- mesaje în timp real, care reprezintă un punct comun între vorbit și scris.

Predarea scrisului trebuie făcută ca produs- CE scriem este extrem de important. Elevii să conștientizeze importanța cunoașterii tipului de scris, cititorului- publicul țintă, registrului- formal, neutru sau informal, scopului pentru care scriu. Se pot folosi textele model, dar acestea au dezavantajul scrierii prin imitare, a limitării creativității, a reproducerii și nu a producerii efective. Dar există soluții: o varietate de texte ca exemple, ceea ce conduce la creativitate și mai multă libertate, la produse originale; sarcini de scriere instantă, care sporesc fluenta; adăugarea unor sarcini inedite- pornind de la cuvinte disparate, să se construiască un eseu narativ cu titlu dat. Elevii pot începe prin notarea unei liste cu cuvinte cheie, notițe, dezvoltarea acestora în idei mai complexe, organizarea propozițiilor într-o ordine logică și conectarea acestora prin elemente de legătură- conjuncții, conectori. Uneori elevii se pot lovi de sindromul paginii goale/albe- caz în care pot recurge la aceste tehnici: hărți mentale, scrierea de mesaje în lanț, flipchart, note adezive care pot fi și ierarhizate, un bol/borcan cu idei.

Scrișul e un proces care implică o planificare atentă, idei pertinente, îmbunătățiri și realizarea scopurilor. La final, este imperativ ca elevul să verifice relevanța celor scrise, acuratețea, eventualele erori. Și, să nu uităm, cu cât citim mai mult, cu atât vom scrie mai bine.

Bibliografie:

- Baker, David- *Pet Result. Teach Pack*, Oxford University Press, 2010
- Gude, Kathy- *New Fast Class*, Oxford University Press, 2010
- Harmer, Jeremy- *How to Teach Writing*, Pearson Education Limited, 2004
- May, Peter- *Exam Classes*, Oxford University Press, 1996
- Rezmues, Zoltan- *Straight to Advanced*, Oxford University Press, 2017
- www.cambridge.org/clcf- accesat 28.08.2024

STUDIUL - JOCUL DIDACTIC: DE LA DISTRACTIE LA ÎNVĂȚARE

Prof. inv. primar Motora Olga Narcisa, Școala Gimnazială Bistra

Importanța jocului didactic rezultă din capacitatea sa intrinsecă de a răspunde nevoilor specifice ale copiilor de vârstă școlară mică. În această etapă de dezvoltare, **învățarea ludică** nu este doar o metodă, ci o necesitate. Copiii, prin natura lor, sunt exploratori activi, iar jocul le oferă un cadru natural și motivant pentru a interacționa cu lumea înconjurătoare și a construi sensuri. Adesea perceput ca o simplă activitate recreativă, o pauză binevenită de la rigorile academice, jocul didactic transcende această etichetă, revelându-se a fi un motor esențial al învățării. Privind cu atenție procesul de dezvoltare al copilului de vârstă școlară mică, devine evident că integrarea ludicului în actul didactic nu este un capriciu metodologic, ci o necesitate intrinsecă, o punte solidă între universul ludic al copilăriei și cerințele complexe ale achiziției de cunoștințe, jocul didactic reușește astfel să mențină un echilibru delicat, dar extrem de eficient, între divertisment și procesul instructiv-educativ

Conform **Ioan Cerghit**, jocul didactic este: „O formă de activitate didactică în care elementul fundamental este acțiunea ludică, ce permite realizarea, în forme variate și atractive, a unor sarcini didactice” (Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006). Această definiție subliniază că jocul didactic nu este un joc oarecare, ci unul structurat, cu obiective educaționale clare. Echilibrul dintre distracție și învățare, elementul central al eficacității jocului didactic, se materializează prin mai multe pârgii. În primul rând, **distracția acționează ca un factor motivator puternic**. Atunci când procesul de învățare este perceput ca o

activitate plăcută, lipsită de presiune excesivă, crește semnificativ motivația intrinsecă a elevilor. Anxietatea legată de performanță scade, iar curiozitatea este stimulată, deschizând porți către experimentare și explorare. Un exemplu elocvent este un joc de rol în care elevii devin "detectivi ai limbii române" ce descoperă și corectează greșeli gramaticale, o abordare infinit mai atractivă decât exercițiile repetitive din manual. Această abordare ludică nu doar captează atenția, ci o susține pe termen lung, transformând efortul cognitiv într-o provocare agreabilă.

Mai mult, jocul didactic este un catalizator pentru **învățarea activă și experiențială**. Spre deosebire de metodele tradiționale care adesea plasează elevul într-o poziție pasivă de receptor, jocul îl transformă într-un participant direct la procesul de cunoaștere. Prin intermediul jocului, copiii nu doar acumulează informații, ci le procesează, le aplică în contexte variate și le testează validitatea. Un "Joc al vânzătorului și cumpărătorului", în care elevii exersează operațiile de adunare și scădere folosind bani fictivi, nu doar că solidifică conceptele matematice, dar dezvoltă și abilități practice, de negociere și decizie. Această imersiune activă în materialul didactic conduce la o înțelegere mai profundă și, implicit, la o retenție superioară a informațiilor. Dincolo de achiziția de cunoștințe concrete, jocul didactic are un rol esențial în **dezvoltarea competențelor socio-emoționale și cognitive transversale**. Pe plan cognitiv, stimulează gândirea critică, creativitatea, capacitatea de rezolvare a problemelor, memoria și atenția. Pe plan socio-emoțional, încurajează colaborarea, comunicarea eficientă, respectarea regulilor, gestionarea emoțiilor și dezvoltarea empatiei. Jocurile de echipă, cum ar fi "Vânătoarea de cuvinte" sau "Puzzle-uri matematice", nu doar că facilitează învățarea conținutului, dar îi învață pe copii să lucreze împreună, să negocieze și să se sprijine reciproc, abilități indispensabile într-o societate din ce în ce mai interconectată. De asemenea, flexibilitatea jocului didactic permite **diferențierea și individualizarea învățării**, adaptând sarcina didactică la nevoile diverse ale elevilor, asigurând astfel succesul fiecăruia. Un joc de sortare a literelor, spre exemplu, poate fi adaptat pentru a se potrivi nivelului fiecărui copil, de la simpla recunoaștere la formarea de cuvinte complexe

Rolul profesorului în jocul didactic

Succesul jocului didactic depinde în mare măsură de rolul activ și bine gândit al profesorului. Acesta nu este doar un simplu observator, ci un facilitator, un ghid și un motivator. Profesorul:

- **Planifică și proiectează** jocuri didactice relevante pentru obiectivele curriculare.
- **Explică clar** regulile și sarcina didactică.
- **Monitorizează și ghidează** elevii pe parcursul jocului.
- **Intervine** atunci când este necesar pentru a clarifica, a oferi sprijin sau a gestiona conflicte.
- **Evaluează** progresul elevilor, atât informal, prin observație, cât și formal, prin rezultatele jocului

Exemple de jocuri în ciclul primar

1. "Detectivul de Cuvinte":

- **Scop:** Consolidarea vocabularului și a ortografiei.
- **Descriere:** Profesorul scrie pe tablă sau dictează o listă de cuvinte, unele corecte, altele cu greșeli. Elevii, împărțiți în echipe sau individual, trebuie să identifice cuvintele scrise greșit și să le corecteze. Se pot adăuga indicii sau se pot folosi cartonașe cu litere pentru a forma cuvintele corecte.
- **Beneficii:** Dezvoltă atenția la detalii, spiritul de observație, gândirea critică și abilitățile de ortografie.

2. "Lanțul Poveștii":

- **Scop:** Dezvoltarea exprimării orale, a creativității și a coerenței în narare.
- **Descriere:** Un elev începe o poveste cu o propoziție (ex: "Într-o zi, un iepuraș curios a plecat în pădure..."). Următorul elev continuă povestea cu o altă propoziție, preluând ideea anterioară. Jocul continuă până se formează o poveste completă și amuzantă. Se pot folosi imagini ca punct de plecare.
- **Beneficii:** Stimulează imaginația, dezvoltă vocabularul, structurarea ideilor și ascultarea activă

3. "Magazinul":

- **Scop:** Exersarea operațiilor de adunare și scădere cu unități monetare, înțelegerea valorii banilor.
- **Descriere:** Se amenajează un colț de clasă ca un mic magazin, cu produse (jucării, rechizite) etichetate cu prețuri. Elevii primesc "bani" (jucărie sau desenați) și, pe rând, sunt "vânzători" și "cumpărători". Ei trebuie să calculeze suma totală a cumpărăturilor și restul.
- **Beneficii:** Oferă o experiență practică a matematicii, dezvoltă abilități de calcul, responsabilitate și interacțiune socială

4. "Ghicește Emoția":

- **Scop:** Recunoașterea și exprimarea emoțiilor.
- **Descriere:** Profesorul arată imagini cu diferite expresii faciale sau cere elevilor să mimeze o emoție (bucurie, tristețe, frică, furie, surpriză). Ceilalți elevi trebuie să ghicească emoția și să discute despre situații în care ar putea simți acea emoție.
- **Beneficii:** Îmbunătățește vocabularul emoțional, empatia și abilitățile de comunicare nonverbal

În concluzie, jocul didactic la ciclul primar este mult mai mult decât o simplă metodă de a "umple timpul" sau de a face lecțiile mai plăcute. Este o **strategie pedagogică esențială**, care valorifică potențialul intrinsec al jocului pentru a facilita învățarea profundă, dezvoltarea armonioasă a personalității și consolidarea competențelor cheie. Prin integrarea inteligentă a jocului în activitatea didactică, transformăm sala de clasă într-un spațiu vibrant, unde învățarea devine o aventură plină de bucurie și descoperiri.

Bibliografie

1. Bocoș, M-D, Nițulescu, L; Răduț-Taciu, R Stan. *Dicționar de pedagogia jocului*, Editura: Presa Universitară Clujeană, 2021
2. Cristea, S. *Pedagogie. Hărți Conceptuale*, Editura: Editura Didactică și Pedagogică 2022
3. Romanescu, C. *Jocul didactic în învățământul primar* (Ediția a 2-a), Editura: Rovime, 2017

COMUNICAREA ÎN CDI. TIPURI ȘI MIJLOACE DE COMUNICARE. FUNCTII ALE COMUNICĂRII

Prof. Panait Antonina, Școala Gimnazială „Iuliu Maniu ” Vințu de Jos

Comunicarea reprezintă fundamentul oricărui proces educațional și informativ, iar în cadrul Centrului de Documentare și Informare (CDI), aceasta capătă o dimensiune complexă, îmbinând aspectele pedagogice, informaționale și relaționale.

CDI nu este doar un spațiu fizic în care elevii și cadrele didactice accesează resurse, ci și un mediu în care se formează competențe de comunicare, se dezvoltă gândirea critică și se încurajează cooperarea. E deosebit de important ca în relația cu utilizatorii să existe o comunicare eficientă, empatică și adaptată contextului și vârstei beneficiarilor. Comunicarea educațională trebuie să fie centrată pe elev, încurajând dialogul și participarea activă.

Comunicarea în CDI – importanță și caracteristici

Conform lucrării „Introducere în știința informării” de Simona Maria Antonescu (2007), comunicarea în CDI este esențială pentru diseminarea informației și dezvoltarea unei culturi informaționale solide. Bibliotecarul școlar sau profesorul documentarist are un rol activ în facilitarea comunicării între utilizatori și resurse, între utilizatori și tehnologie, precum și între membrii comunității educaționale.

În „Ghidul centrelor de documentare și informare” (Antonescu & Fortin, 2009), se subliniază că eficiența activităților derulate în CDI depinde în mare măsură de capacitatea personalului de a comunica clar, coerent și adaptat nevoilor beneficiarilor.

Tipuri de comunicare în CDI

Comunicarea în CDI poate fi clasificată în mai multe moduri, în funcție de criteriul utilizat:

- **După direcția fluxului informațional:**
 - *Comunicare verticală* – între conducerea unității școlare și personalul CDI;
 - *Comunicare orizontală* – între colegii din cadrul echipei educaționale;
 - *Comunicare diagonală* – între utilizatori (elevi, părinți, cadre didactice) și personalul CDI.
- **După forma de manifestare:**
 - *Comunicare verbală* – prin discuții, prezentări, ghidaj;
 - *Comunicare nonverbală* – expresii faciale, gesturi, proxemică;
 - *Comunicare scrisă* – afișe, fișe informative, e-mailuri, mesaje interne;
 - *Comunicare digitală* – utilizarea platformelor educaționale, a bibliotecilor digitale, a rețelelor sociale.

Mijloace de comunicare utilizate în CDI

Mijloacele de comunicare sunt multiple și variate, adaptate specificului activităților din CDI:

- **Mijloace tradiționale:** cartea, afișajul, ghidurile tipărite, întâlnirile directe;
- **Mijloace electronice:** computerele, internetul, platformele educaționale;
- **Mijloace multimedia:** filme educative, prezentări PowerPoint, resurse audiovizuale;
- **Instrumente digitale moderne:** cataloage online, baze de date, aplicații pentru învățare colaborativă.

Utilizarea eficientă a resurselor multimedia sporește calitatea comunicării și motivația elevilor.

Funcțiile comunicării în CDI

Comunicarea îndeplinește multiple funcții în contextul CDI:

- **Funcția informativă** – transmiterea de cunoștințe și informații relevante pentru utilizatori;
- **Funcția formativă** – dezvoltarea gândirii critice, a autonomiei informaționale și a competențelor de comunicare;
- **Funcția relațională** – crearea și menținerea relațiilor pozitive între utilizatori și bibliotecar;
- **Funcția motivațională** – stimularea curiozității și interesului pentru lectură și cercetare;
- **Funcția socială** – facilitarea integrării elevilor în comunitatea școlară și încurajarea cooperării.

Rolul personalului CDI în procesul de comunicare

Profesorul documentarist/bibliotecarul are un rol esențial în gestionarea procesului de comunicare. Potrivit „Ghidului profesorului documentarist” (Zaharia, 2017), acesta trebuie să posede competențe de comunicare interpersonală, de utilizare a tehnologiilor moderne, dar și abilități de organizare și planificare a activităților educative.

Concluzii

Comunicarea în cadrul CDI este un proces dinamic, esențial pentru atingerea obiectivelor educaționale și informaționale. Diversitatea tipurilor și mijloacelor de comunicare utilizate, alături de funcțiile multiple pe care le îndeplinește, transformă CDI într-un spațiu viu, interactiv, favorabil dezvoltării personale și profesionale a utilizatorilor.

O comunicare eficientă presupune nu doar transmiterea de informații, ci și crearea unui mediu de învățare colaborativ și stimulat, în care fiecare utilizator să se simtă valorizat și sprijinit.

Bibliografie:

1. Antonescu, Simona Maria. *Introducere în știința informării*. București: Ars Docendi, 2007.
2. Antonescu, Simona Maria; Fortin, Simona. *Ghidul centrelor de documentare și informare*. București: Semn de Carte, 2009.

3. Pânișoară, Ioan-Ovidiu. *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune eficientă*. Iași: Polirom, 2003.
4. Cristea, Sorin. *Fundamentele pedagogiei*. Iași: Polirom, 2010.
5. Zaharia, Anamaria-Florina. *Ghidul profesorului documentarist pentru examenul de titularizare*. Iași: Editura Spiru Haret, 2017.
6. Documente audiovizuale și multimedia în biblioteci: *Ghid IFLA*. București: Editura A.B.R., 2008.

LECTURA ȘI LIBERTATEA

Prof. Stanciu Aurora, Liceul Teoretic „Petru Maior” Ocna-Mureș

Prezentul demers al eseului „Lectura și libertatea” are ca punct de plecare delimitarea conceptuală a celor două noțiuni propuse prin tema: libertatea și lectura și dezvoltă relația în plan semantic dintre cele două noțiuni și a fost realizat ca urmare a unei provocări lansate și dezbătute în cadrul taberei Uioara Felix- Ocna-Mureș, ediția a doua, în cadrul formal al întrunirii scriitorilor Cercului literar de la Cluj Napoca, condus de d-na Emilia Poenaru Moldovan, cu elevii și colectivul de cadre didactice de la Liceul Teoretic „Petru Maior” Ocna-Mureș. De asemenea prezentul demers își propune să identifice particularitățile prin care cele două noțiuni se intersectează întrucât există numeroase trăsături comune.

După dicționarul explicativ al limbii române libertatea este definită ca „posibilitatea de a acționa după propria voință sau dorință” și implicit este definită ca o formă de acțiune după bunul plac. Lărgind universul semantic la ideea de neatârnat, independență sau drepturi fundamentale recunoscute din constituție sensul cel mai potrivit pentru tema pusă în discuție este „libertatea individuală, libertatea de conștiință și de gândire”. Atât libertatea individuală cât și cea de conștiință și de gândire sunt principii ale unei societăți moderne, pluraliste ce garantează dreptul la o exprimare liberă a individului.

Restrângând partea delimitărilor conceptuale, demersul acesta se dorește a fi o formă de identificare a elementelor comune definitorii, în care libertatea și lectura se întâlnesc ca formă superioară a gândirii și implicit a spiritului.

E nevoie de o analiză pertinentă a libertății pe care lectura o generează la nivelul individului într-o societate în care foarte mulți tineri marginalizează importanța lecturii și beneficiile pe care o lectură conștientă le aduce în planul dezvoltării personale pe termen lung.

Lectura este o activitate conștientă de tip *subiectiv*, o activitate de comprehensiune condiționată de factori numeroși cum ar fi: motivația interioară, atractivitatea textelor, mediul socio-cultural de proveniență, sau nivelul individual cultural .

Întrucât literatura este o artă, receptarea textului literar presupune o inițiere care are drept finalitate îmbunătățirea nivelului calitativ al înțelegerii, al comprehensiunii, al identificării sensului.

Un lector competent are libertatea de a aborda textul din perspective multiple, fapt care crește șansa de a înțelege sensul textului și implicit apare ca rezultat posibilitatea de a înțelege universul și de a se înțelege pe sine.

Prin urmare lectura este o formă de experimentare a unui proces al propriei deveniri, un proces asumat subiectiv, conștient, întrucât omul ca ființă rațională are libertatea de a alege felul în care se raportează la acest proces. Implicarea în actul lecturii are scopul „devenirii întru ființă” ca să cităm din creația lui C. Noica, însă individul are libertatea de a se detașa de orice factori externi care condiționează actul lecturii pentru a accesa un nivel al conștiinței superioare. De cele mai multe ori în acest act al lecturii este mai important *procesul*, un proces calitativ, în care este mai important drumul parcurs în dezlegarea enigmei, și mai puțin cunoștințele dobândite.....

Într-o analiză diacronică am putea identifica o serie de momente semnificative din evoluția literaturii române în care libertatea creatoare se manifestă prin tendința de inovare în opoziție cu formele tradiționale. Această opoziție clasic/modern aduce cu sine forme de manifestare a libertății creatoare a scriitorului, prezente în temă, viziunea artistică despre lume și viață sau în mijloacele de expresivitate artistică. Unul dintre momentele semnificative din evoluția literaturii în care se manifestă libertatea spiritului se materializează odată cu apariția romantismului în plan european, dar el continuă în literatura română în perioada interbelică și se manifestă prin activitatea unor scriitori care prin creație depășesc mult granițele epocii. Vom enumera doar câțiva dintre scriitorii promotori ai ideii de libertate prin creație. T. Arghezi, I. Barbu, L. Blaga, C. Petrescu, G. Călinescu, E. Ionescu sau Nichita Stănescu.

Se poate identifica astfel o complexitate a actului lecturii prin care lectorul urmând acest proces nu numai că empatizează cu viziunea artistică a autorului, dar realizează liber o conexiune la nivel spiritual cu scriitorul...

În acest context lectura devine o activitate liberă, de gândire, de identificare a sensului, o activitate de manifestare în plan subiectiv „de devenire a sinelui întru ființă”, un act de libertate asumată conștient.

PREDAREA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA LICEU: METODE INTERACTIVE PENTRU O GENERAȚIE CONECTATĂ

Prof. Tibu Ana Corina, Liceul cu Program Sportiv „Florin Fleșeriu” Sebeș

Predarea limbii și literaturii române în liceu presupune o echilibrare fină între rigoarea academică și implicarea activă a elevilor. Metodele interactive adaptate învățământului liceal, cu exemple aplicate pe textele din programa actuală sunt menite să stimuleze gândirea critică, creativitatea și competențele de comunicare ale elevilor.

1. De ce metode interactive în liceu?

Liceenii de azi sunt conectați, vizuali și critici. Ei reacționează pozitiv la provocări intelectuale, activități colaborative și contexte autentice. Metodele interactive răspund acestor nevoi prin:

- încurajarea participării active;
- facilitarea învățării semnificative;
- consolidarea competențelor pentru bacalaureat și viața reală.

2. Metode interactive aplicate în ora de limba și literatura română

2.1. Dezbateră academică: „Moromeții – erou sau anti-erou?”

După studierea romanului „Moromeții” de Marin Preda, elevii sunt împărțiți în două echipe: pro și contra. Fiecare echipă își susține punctul de vedere folosind argumente din text, din contextul istoric sau din experiență personală. Metoda dezvoltă:

- argumentarea logică,
- exprimarea coerentă,
- utilizarea corectă a limbajului.

Exemplu de temă: „Ilie Moromete este un model patern pozitiv.” – Pro și Contra.

2.2. Lectura creativă cu jurnal de personaj: „Ion” de Liviu Rebreanu

Elevii redactează jurnale de personaj, în care „intru” în mintea lui Ion, Ana sau Vasile Baci. Li se cere să redea trăiri, decizii, dileme interioare, folosind un limbaj adecvat contextului epocii.

Exemplu: „Scrie jurnalul Anei în ziua în care află că este însărcinată.”

2.3. Tehnologia în slujba analizei literare: aplicații și platforme

- Kahoot / Quizizz pentru recapitularea conținutului (ex. test fulger despre trăsăturile curentului romantic în opera lui Eminescu).

- Padlet pentru brainstorming vizual: elevii postează idei-cheie despre tema timpului în poezia „Luceafărul”.
- Mentimeter pentru sondaje în timp real: Care este tema dominantă în „Plumb” de Bacovia?

2.4. Proiect interdisciplinar: „Eu-l liric pe Instagram”

După analiza poeziei simboliste „Plumb” de George Bacovia, elevii creează o pagină fictivă de Instagram a eului liric. Postează imagini, descrieri, „story-uri” în care exprimă stări de spleen, angoasă sau izolare.

2.5. Atelier de scriere argumentativă: metoda S.C.O.R.

Pentru pregătirea eseului argumentativ de la bacalaureat, se utilizează metoda S.C.O.R. (Situație – Cerință – Opinie – Raționament).

Exemplu de temă: „Lectura este esențială în formarea identității unui adolescent.”

3. Evaluarea – un proces interactiv și formativ

3.1. Portofoliul elevului

Include: fișe de lectură personalizate, eseuri revizuite pe parcurs, reflecții despre textele preferate.

3.2. Evaluarea colegială

După o prezentare orală sau o creație, colegii oferă feedback structurat: Ce mi-a plăcut? Ce aș fi îmbunătățit? Ce întrebări mi-a stârnit?

3.3. Autoevaluarea periodică

Elevii completează o grilă de autoevaluare:

„Am reușit să argumentez clar? Mi-am susținut ideile cu exemple relevante? Am respectat cerința?”

4. Concluzie: Lecția de limba și literatura română – laborator de idei și dialog

La liceu, lecția de limba și literatura română devine un spațiu de formare identitară și intelectuală, dacă este construită pe dialog, interactivitate și autenticitate. Metodele interactive aduc limba și literatura română mai aproape de realitatea elevului. Ele transformă sala de clasă într-un spațiu de dialog, de reflecție și de creație. Într-o lume în continuă schimbare, aceste abordări nu sunt doar recomandabile, ci esențiale pentru formarea unor cititori critici, vorbitori încrezători și gânditori autonomi

Bibliografie:

Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.

Cucoș, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română

Neacșu, I., Instruire și învățare, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2015.

Păun, E., Pedagogie. Provocări ale societății cunoașterii, Editura Polirom, Iași, 2017.

VALOAREA PROFESIONALĂ ȘI MORALĂ A PROFESORULUI, INFLUENȚĂZĂ PERFORMANȚA ELEVILOR

*Prof. Ursaleș Traian-Nicolae,
Colegiul Național „HCC” Alba Iulia și Școala Gimnazială Petrești*

În ultima perioadă, tot mai mult auzim că, în ziua de astăzi, elevii nu mai sunt ca altădată și că este foarte greu ca un profesor să se impună în fața elevilor, motiv pentru care orice cadru didactic trebuie să adapteze stilul de predare la specificul clasei de elevi, prin promovarea unor valori și aptitudini care vor duce la o creștere sustenabilă și la un trai pașnic împreună.^[1]

Cunoaștem faptul că la capitolul abandon școlar, România ocupă ultimul loc, la nivelul Uniunii Europene cu un procent de 16%, dacă ne referim doar la învățământul gimnazial obligatoriu. Acest lucru reiasă din datele statistice conform cărora în anul școlar 2012-2013 au fost înscriși în clasa a I-a nu mai puțin de 189.500 de elevi, dintre care la 8 ani mai târziu, au ajuns să finalizeze studiile obligatorii doar 160.663 de elevi, ceea ce înseamnă că doar 84% au reușit a

finaliza școala gimnazială. Din cei 189.500 de elevi înscriși la școală în anul școlar 2012-2013, doar 119.000 de elevi au reușit a finaliza și a se înscrie la examenul național de Bacalaureat ceea ce reprezintă doar 62,8% din elevii înscriși în clasa a I-a în urmă cu 12 ani.^[2]

Această rată mare a abandonului școlar se datorează mai multor factori printre care îmi permit să amintesc următorii:

- Lipsa de educație a părinților (care nu își încurajează copiii să meargă la școală).
- Sărăcia unor familii (care nu își permit să trimită copiii la școală, trimițându-i la muncă de tineri).
- Bullyingul școlar (există copii care abandonează școala din cauza faptului că le este frică de bătaie din partea unor colegi).
- Lipsa de interes din partea învățătorului sau dirigintelui (care, uneori nu ține suficient legătura cu părinții și de cele mai multe ori nu face tot posibilul să inducă elevilor necesitatea urmăririi școlii).
- Lipsa unor teme de actualitate și în același timp atractive, la orele de dirigiență.
- Evaluarea incorectă a elevilor în notarea acestora.

Un alt aspect negativ al Învățământului din România, este promovabilitatea (relativ mică) de doar cca. 70% a elevilor înscriși la examenul de Bacalaureat.

Din punctul meu de vedere, consider că pentru elimina sau a diminua abandonul școlar și totodată a crește rata de promovabilitate la examenul de Bacalaureat, trebuie pus accentul pe unele valori, care, din păcate nu sunt valorificate așa cum trebuie în școală. Printre acestea aș aminti:

- **Respectul reciproc**, deoarece acesta asigură un climat pașnic și favorizează relațiile inter-umane. Respectul se poate manifesta prin angrenarea unor discuții amiabile și respectuoase, întrucât, pentru ca un profesor să fie respectat de elevi, trebuie să-și respecte elevii și astfel, profesorul va beneficia și de respectul omului matur de mâine.
- **Respectul profesorului față de munca elevilor** În experiența mea de profesor, am observat că elevii apreciază foarte mult respectul profesorului față de munca lor. De exemplu, la începutul fiecărui an școlar, elevii sunt anunțați că în cazul în care nota la un test este X,49, acele maxim 49 de sutimi care sunt peste întreg, nu se pierd, ci se pot folosi la un alt test, atunci când au nevoie. Este o formă de respect față munca elevului, care va aprecia faptul că îi este respectată munca.
- **Corectitudinea**, este o valoare morală foarte importantă în formarea omului matur de mâine. Această valoare trebuie să fie dată de toți profesorii printr-o evaluare corectă și nepărtinitoare a elevilor. Această corectitudine trebuie dusă până la extrem, în sensul că dacă un elev este prins copiind la un test, acesta trebuie pedepsit, conform legii, cu nota 1, pentru a descuraja furtul, deoarece cine copiază în școală, la un test are toate „șansele”, să fure și în viață. Elevii trebuie să conștientizeze din școală că trebuie să fie corecți, dar acest lucru se va întâmpla, doar dacă profesorii sunt un exemplu de corectitudine. Lipsa de corectitudine a profesorilor poate duce la lipsa interesului elevului pentru educație sau chiar la un abandon școlar.
- **Transparența în evaluare**. Orice test de evaluare trebuie să aibă un barem clar, iar când testele sunt date elevilor, subiectele din teste trebuie rezolvate la tablă, astfel încât, într-un mod transparent elevii să fie convinși că nota lor este meritată și că nu este favorizat nici un elev, care provine dintr-un mediu social superior. De asemenea, atunci, când elevul este testat oral, trebuie să-i se spună clar ce se așteaptă de la el.
- **Valoarea morală a muncii**, care trebuie conștientizată ca fiind o valoare, fără de care nu poți realiza nimic în viață și aceasta trebuie privită ca pe o vocație. Elevii vor conștientiza că pentru orice notă, trebuie să muncească, fără a fi lăsați să copieze, deoarece, atunci când vor fi maturi riscă să nu realizeze mare lucru în viață.
- **Profesionalismul profesorului**. Este foarte important ca un cadru didactic să fie bine pregătit din punct de vedere profesional, să stăpânească foarte bine materia pe care o predă, deoarece, doar așa te poți face respectat în fața elevilor. De cele mai multe ori lipsa unei

bune pregătiri profesionale a unui cadru didactic este sesizată de către elevi, iar aceasta poate produce un dispreț total față de profesorul respectiv.

- **Punctualitatea profesorului.** Este foarte important ca un profesor să fi punctual, să meargă la ore, imediat după ce se sună de intrare, deoarece această punctualitate poate fi indusă și elevilor, prin puterea exemplului.
- **Tehnicile de predare folosite de către profesor.** Un profesor trebuie să simtă clasa, să folosească acele metode de predare, care să se potrivească colectivului unei clase de elevi. De exemplu, la clasele de gimnaziu, este indicată folosirea jocului ca metodă de învățare.
- **Aprecierile profesorului** la răspunsurile elevilor, este foarte importantă, întrucât dă încredere elevilor și totodată îi face mai motivați în a participa mult mai activ în procesul de învățământ.
- **Climatul prietenos din sala de clasă.** Este foarte important ca elevii să participe la orele de curs, cu drag, iar acest lucru depinde în foarte mare măsură de climatul indus în sala de clasă, de către profesor. Acest lucru se poate face printr-o voce calmă a profesorului, printr-o abordare prietenoasă a orelor, dar în același timp și prin impunerea unor reguli clare, care să evite distragerea atenției elevilor, cum ar fi interzicerea: folosirii telefoanelor în timpul orelor de curs, discuțiilor între elevi, cu excepția când se folosește lucrul în echipă, alte preocupări decât cele didactice.

Toate aceste valori impuse subtil și cu tact pedagogic, de către un cadru didactic, nu fac altceva decât să facă din profesor un OM respectat de elevi, ceea ce în mod clar duce la interesul elevilor pentru o materie și automat la ceea ce își dorește orice profesor și anume să aibă performanțe școlare, iar aceste performanțe se vor găsi în rezultatele elevilor la examenele de bacalaureat, admitere, concursuri școlare, olimpiade, etc.

Un alt mod de a observa performanța școlară, se poate face prin realizarea unor feedbackuri, la sfârșitul unui an școlar, care se vor da elevilor sub forma unor chestionare anonime, și după ce li se încheie situația școlară. Din propria mea experiență am observat sinceritatea elevilor, dar și faptul că aceștia, cel mai mult apreciază profesionalismul și corectitudinea profesorului, chiar dacă nu au avut note foarte mari.

În concluzie, voi spune că sunt foarte utile noile metode de învățare, dotările existente în școli, dar dacă un profesor nu are o valoare morală și profesională, totul este în zadar. Cel mai mult contează corectitudinea, transparența și profesionalismul cadrelor didactice.

Bibliografie:

1. www.mae.ro. Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă.
2. Bîrsan C., Lungu A. Abandonul școlar – efect al insuccesului școlar – studiu de cercetare. Sălaj, 2007.

ETICĂ ȘI DEOTOLOGIE PROFESIONALĂ COMBATEREA ORICĂREI FORME DE ABUZ - TRECUT ȘI PERSPECTIVĂ (I)

*Prof. inv. preșcolar Părduț Nicoleta, Prof. grd. I Biolog Poptelecan Ioan-Călin
Liceul Teologic Greco-Catolic Blaj, Alba*

Protecția copiilor față de formele de violență necesită și implică o atenție specială din partea autorităților și instituțiilor statului, deoarece, prin vulnerabilitatea fizică și psihică care îi caracterizează și care este determinată de stadiul lor de dezvoltare, copiii se confruntă cu dificultăți specifice în exercitarea drepturilor lor.

Abordarea bazată pe drepturile copilului promovează exercitarea drepturilor tuturor copiilor, astfel cum este prevăzută în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, și se fundamentează

pe declararea copilului ca titular de drepturi și nu de beneficiar al activităților benevole ale adulților. În realizarea drepturilor copilului trebuie avut în vedere principiul interesului superior al copilului. Organismele internaționale încurajează statele să adopte măsurile legislative și politice necesare pentru a asigura garantarea și respectarea drepturilor copiilor care se află în sistemul de protecție specială. Instituțiile statului trebuie să definească norme și politici care, urmărind principiul interesului superior al copilului, să încurajeze și să capaciteze copiii să își exprime opiniile.

În vederea implementării la nivel național a principiilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului au fost luate măsuri legislative pentru crearea unui cadru eficient privind punerea în aplicare a principalelor priorități în politicile privind drepturile copilului, menite să creeze condițiile de dezvoltare și formare a copiilor care beneficiază de o măsură de protecție specială.

România, prin politicile și legislația privind protecția copiilor recunosc dreptul copilului de a se dezvolta într-un mediu familial, favorizând sprijinul familiilor biologice și al copiilor vulnerabili, acordând prioritate îngrijirii copiilor care beneficiază de măsuri de protecție specială și susținând contribuția sectorului neguvernamental la atingerea obiectivelor politicilor sociale. În furnizarea de îngrijire, aplicarea unei abordări bazate pe drepturile copilului permite specialiștilor în domeniu să își consolideze capacitatea profesională înțelegând mai bine responsabilitățile pe care le au. Prin cunoașterea drepturilor și obligațiilor care le revin, copiii și tinerii pot deveni mai responsabili în acțiunile lor, iar personalul din domeniul protecției copilului poate contribui mai ușor la dezvoltarea și îngrijirea acestora.

Deși ar putea părea nespecifică și atotcuprinzătoare, vom încerca să creionăm prin explicații, argumente și exemple câteva direcții de analiză.

Încercând o retrospectivă putem afirma, din perioada pe care am depășit-o cu câteva decenii în urmă, faptul că abuzul era în anii '70-'80 la noi în țară, o formă de raportare la un copil (preșcolar, elev, adolescent, tânăr etc.) destul de răspândită din păcate. Desigur, nu generalizăm și nu dorim să înclinăm balanța spre a evidenția aspectele negative. Sigur că, perspectiva personală este părtinitoare (cum altfel), fiind bazată pe scheme cognitive proprii, dezvoltate (formate) într-o perioadă fragilă. Cei de vârsta noastră își amintesc că, dacă nu au pățit ei, atunci sigur au fost martorii unui abuz fizic sau psihic la grădiniță și/sau școală.

Am fost printre „norocoșii” care nu au fost „urecheați” la școală, dar, de multe ori, acasă lucrurile stăteau diferit. „Nu ești în stare nici măcar să...” Orice urma după „să” nu contează. A rămas doar această replică care de multe ori a lăsat urme pe tot parcursul vieții și cu care încă mă „războiesc” uneori. De multe ori se mai utiliza și sintagma „Te duc la casa de corecție...”. Bătaia era următoarea etapă a corecției pentru diverse fapte. Deasă și dureroasă.

Am depășit traumele? Nu știm...am încercat.. Am făcut și eu la rândul meu greșeli? Da. Până am început să citesc mai mult și să înțeleg mai mult. Era atât de firesc abuzul, că a trebuit să citesc, să înțeleg și să învăț normalitatea. Suntem convinși că sunt și persoane norocoase pentru care, transformarea „normalității” în articole și alineate obligatorii este o mirare. De ce sunt puse în lege? Tocmai pentru că se întâmplă încă. Din păcate cu mare ușurință. În prezent, lucrurile s-au schimbat spre bine, spre „normalitate” cum ne place să spunem. Foarte rar se mai aude la știri despre abuz fizic în instituțiile de învățământ. Este un progres important! Cum ar fi arătat știrile în anii 80 pe tema aceasta? Ar fi fost mii și mii și ar fi avut o pondere foarte mare.

Bătaia nu e ruptă din rai. Se va întrerupe vreodată spirala oricărei forme de abuz? Foarte puțin probabil. Dar, este evident faptul că, s-au făcut progrese uimitoare în educarea adulților în acest sens. Articolul 19 din Convenția cu privire la drepturile copilului stipulează faptul că: „Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva tuturor formelor de violență și abuz”.

„Campania împotriva violenței asupra copilului „Bătaia nu e ruptă din rai”, care se derulează din anul 2003, a contribuit la introducerea în Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului a articolelor 42 alineatul 2 și 90 care prevăd interzicerea oricărei forme de pedeapsă corporală și tratamente umilitoare aplicate copilului indiferent de contextul în care acesta se află, în societate, în familie sau în mediul școlar. În acest fel, România a intrat în „clubul” celor 38 țări din lume care au interzis total pedeapsa corporală împotriva copilului.” (Convenția O.N.U.

cu privire la drepturile copilului, 2019). Iată și precizarea de la Art. 28: „Administrarea disciplinei școlare trebuie să respecte demnitatea umană a copilului. Se accentuează necesitatea cooperării internaționale în acest domeniu.”

Am punctat mai sus cadrul legislativ ce interzice și comandă violența sau orice tratamente umilitoare împotriva copiilor. Pentru a forma indivizi bine adaptați ce pot contribui la dezvoltarea societății, stabili din punct de vedere psihosocial, este fundamental ca aceste drepturi să le fie respectate, iar ei să fie valorizați ca ființe. Impactul pe care diferite comportamente îl au asupra dezvoltării emoționale ale copiilor este semnificativ. Astfel, bullyingul, umilirea, discriminarea și orice comportament ce poate fi considerat abuz trebuie eliminat tocmai pentru că respectarea demnității elevului/copilului preșcolar etc. este nu numai de dorit, ci chiar obligatorie.

Bibliografie selectivă

1. Department for Education, South Australia. (2019). Protective practices for staff in their interactions with children and young people : Guidelines for staff working or volunteering in education and care settings 2017 (2nd Edition, revised 2019)
2. Organizația Națiunilor Unite. (1989). Convenția privind Drepturile Copilului.
3. Ministerul Educației România. (2024). „Profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar, pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ”
4. Tirri, K. & Kuusisto, E. (2022). Teachers’ professional ethics : theoretical frameworks and empirical research from Finland. Finland
5. UNESCO (2009). GUIDELINES For the design and effective use of teacher codes of conduct.
6. Biroul de educație al Guvernului Hong Kong. (2022). Guidelines on Teachers’ Professional Conduct.
7. National Council of Educational Research and Training
8. (NCERT) jointly with All India Primary Teacher’s Federation (AIPTF), All India Secondary Teacher’s Federation(AISTF), and All India Federation of Educational Associations(AIFEA). CODE OF PROFESSIONAL ETHICS FOR TEACHERS.
9. National Education Association. (n.d.). Code of Ethics of the Education Profession.
<https://www.nea.org>
10. Ghid privind combaterea situațiilor de violență asupra copiilor și tinerilor din centrele rezidențiale, Editura I.R.D.O., București, 2022

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ GENERATIVĂ, ANALIZĂ SWOT

Prof. Simu Alexandru, Colegiul Național „I. M. Clain” Blaj
Prof. Simu Carmen-Mariana, Colegiul Național „I. M. Clain” Blaj

1. Introducere

Inteligența umană se referă la capacitatea creierului uman de a dezvolta soluții practice la problemele pe care individul trebuie să le rezolve, altfel spus capacitatea ființei umane de a învăța, de a gândi și de a se adapta la mediu.

Inteligența artificială se referă la faptul că societatea la momentul actual a creat mașini inteligente, bazate pe sisteme capabile să lucreze și să rezolve sarcini complexe asemeni oamenilor.

În cele ce urmează vom analiza avantajele și dezavantajele utilizării pe scară largă a **IA** și în special a **GenAI**, pentru că societatea informațională a viitorului va fi și mai strâns legată de sistemele informatice.

2. Analiza SWOT

AVANTAJE	DEZAVANTAJE
• Viteză mare de realizare a sarcinilor; • Capacitatea sporită de a învăța, pe baza informațiilor avute la dispoziție; • Capacitate mare de adaptare la mediu; • Capacitate de a transforma, prelucra sau de a produce: text, sunet, grafică, având la bază instrucțiuni; • Capacitate mare de planificare, algoritmizare a sarcinilor primite; • Capacitatea de a rezolva cu mare ușurință probleme complexe;	▪ Necesită un efort ridicat de a fi programată astfel încât să devină generativă; ▪ Poate substitui numeroși angajați în sistemul IT; ▪ Poate prelua controlul asupra modului în care se desfășoară anumite activități; ▪ Poate oferi soluții pentru a realiza sarcini ilegale (trafic de armament, coduri sursă pentru programe de piraterie informatică); ▪ Persoanele răuvoitoare o pot utiliza pentru a manipula în scopuri viciate informații grafice, audio-video, text etc, cu scopul manipulării opiniei publice ori a manipulării și sustragerii de informații sensibile (spargerea de conturi bancare, de e-mail, baze de date de la furnizori de servicii diverse etc.); ▪ Lipsă de etică; ▪ Sistemele de GenAI au nevoie de modele de antrenare, pentru a produce/ a rezolva cât mai fidel sarcina primită;
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
➤ Dezvoltarea sistemelor cibernetice; ➤ Identificarea de soluții viabile la sarcini care până în prezent erau de nerezolvat; ➤ Creșterea vitezei de informare pe care o obținem; ➤ Identificarea de noi surse/oportunități de dezvoltare a afacerilor;	✓ Creșterea riscului de a fi manipulați prin intermediul soft-urilor malițioase, create sau dezvoltate cu ajutorul GenAI; ✓ Creșterea numărului de șomeri în rândul IT-lor; ✓ Etica produselor realizate, pentru că sistemele de GenAI, nu oferă drepturi de copyright;

3. Concluzie

Din analiza realizată se poate constata că există un număr mare de avantaje și oportunități legate de dezvoltarea și utilizarea pe scară largă a inteligenței artificiale generative. Dar în același timp există numeroase riscuri ce pot apărea sau chiar au apărut, și de aceea se impune ca pe viitor să intensificăm educarea în domeniul IT și al modului în care sistemele informatice ne afectează activitatea cotidiană.

BIBLIOGRAFIE

1. Dulamă, Maria Eliza, "Utilizarea tehnologiei informației și comunicației în lecții (TIC)", Didactica geografiei, nr. 1, Cluj-Napoca
2. <https://web.archive.org/web/20190618085352/https://business-grow.ro/ce-este-inteligenta-artificiala-ai/>
3. <https://www.juridice.ro/essentials/3115/inteligenta-artificiala-si-inteligenta-umana-naturala>
4. https://ro.wikipedia.org/wiki/Intelligen%C8%9B%C4%83_artificial%C4%83

5. <https://www.bursa.ro/diferenta-dintre-inteligenta-artificiala-general-a-si-inteligenta-artificiala-generativa-ce-trebuie-sa-stii-ii-25125351>
6. <https://www.adobe.com/ro/products/firefly/discover/how-generative-ai-work.html>
7. https://ro.wikipedia.org/wiki/Inteligenta_artificiala_generativa

MODALITĂȚI DE STIMULARE A LECTURII LA CLASELE PRIMARE

Prof. învă. primar Moldovan Claudia, Școala Gimnazială Roșia de Secaș/ Școala Primară Tău

Lectura contribuie la consolidarea deprinderii de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă, la formarea și dezvoltarea gustului pentru citit, la cultivarea respectului față de carte, la creșterea interesului de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor, la îmbogățirea și nuanțarea vocabularului precum și la dezvoltarea capacității de exprimare, la educarea sentimentelor estetice, la lărgirea ariei de informație a elevilor și stimularea capacității creative. Este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni. Așadar, lectura are un rol foarte important în viața copiilor cu impact profund pentru anii următori.

Pasiunea pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă de durată care înglobează răbdare, perseverență, voință și, în special, continuitate, iar succesul în lectură este asigurat, în mod deosebit, de capacitatea elevilor de a înțelege, prin efort propriu, mesajul celor citite.

Primul pas constă în motivarea elevilor pentru lectură, prin metode moderne, active, prin proiectarea unor activități interesante, care să-i transforme pe elevi din cititori neimplicați, dezinteresați, în cititori curioși care să înceapă să intuiască magia lecturii.

Jocul literar este o activitate didactică ce stimulează dorința de a citi mai mult, antrenează și dezvoltă spiritul de competiție, formează capacitatea de exprimare orală, spontană și expresivă. Pentru a fi eficient, jocul trebuie să stimuleze calitățile intelectuale ale elevilor, să fie organizat în forme originale, antrenante, să ofere tuturor elevilor satisfacția de a participa.

Șezătoarea literară invită, de asemenea, elevii la lectură. Este o activitate instructivă, educativă, atractivă și artistică. O șezătoare trebuie să aibă un conținut tematic unitar: proverbe, ghicitori, zicători; lecturi despre animale; lecturi despre opera unui singur autor etc. Vor fi antrenați toți elevii în povestiri, recitări, dramatizări, cântece ș.a. În cadrul unei șezători literare se pot organiza întâlniri cu un scriitor, un editor, un bun povestitor, iar elevii pot adresa întrebări invitatului.

Medalionul literar este o formă de activitate instructivă, educativă și atractivă ce presupune prezentarea unui autor și a operei sale. Se vor alege acei autori, care prin tematica, mesajul și specificul stilistic al operei lor se adresează capacității de receptare a elevilor și au valențe formative și educative.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul sau să recunoască lectura în care eroul principal este un personaj cunoscut. Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unul-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură, elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Dramatizările făcute după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească. Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Este important ca elevii să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în

măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Portofoliul autorului

Folosind metoda investigației elevii claselor a III-a, respectiv a IV-a pot fi îndrumați să caute informații despre anumiți autori, opera fiecăruia, să-și exprime opinia referitoare la una dintre operele scrise de autor. Toate aceste informații pot fi cuprinse sub forma unei cărți, cu copertă.

Concursuri

Concursurile-gen : „ Cine știe, câștigă ! ” pe temă literară se organizează în cadrul clasei sau cu elevi din serii paralele. Se pot organiza și pe grupuri de școli, din cadrul unor cartiere. Se fixează bibliografia ce trebuie studiată de elevi pe un timp mai îndelungat. Concursul e bine să fie sponsorizat cu premii pentru stimularea câștigătorilor.

Vizite la bibliotecă

Elevii trebuie, de asemenea, orientați spre biblioteca școlii, spre folosirea bibliotecilor de acasă, eventual să organizeze un colț propriu de lectură sau să înceapă acțiunea de procurare a unor cărți și publicații care să se constituie în biblioteci personale.

De asemenea, utilizarea *metodelor interactive* contribuie la stimularea lecturii în ceea ce-i privește pe micii școlari.

Metoda cadranelor

*Prin trasarea a două perpendiculare, pe tablă sau în caiet, se obțin patru cadrane.

*Cadranele cu expresii atitudinale se pot completa frontal, pe grupe și individual.

*Elevii pot primi fișe individuale în care vor avea de completat cadranele:

I. Am admirat....	II. Dezaprob....
III. N-am înțeles...	IV. Am învățat....

Se pot lucra și fișe pe grupe, în acest caz fiecare grupă fiind solicitată să găsească în text cât mai multe răspunsuri pentru un singur cadran pe care trebuie să-l completeze.

Metoda cubului

Disciplina: Comunicare în limba română

Clasa: a II-a

Textul: *Fricosul*, de Emil Gârleanu

Elevii au de rezolvat următoarele sarcini scrise pe fețele cubului:

I. DESCRIE: Cum arăta pădurea în acea noapte strălucitoare?

II. COMPARĂ: Cum sunt iernile în țara noastră?

III. ANALIZEAZĂ: Recitește textul și scrie cuvintele care conțin grupuri de sunete rostite în aceeași silabă.

IV. ASOCIAZĂ: Când spun iepure, mă gândesc....

V. APLICĂ: Realizează un tablou de iarnă folosind vată, crenguțe și hârtie colorată.

VI. ARGUMENTEAZĂ: Completează textul cu semnele de punctuație potrivite și explică folosirea acestora.

Daniel unde a ajuns mai întâi iepurele

Iepurele a ajuns lângă un iaz s-a oglindit în apă apoi a plecat spre pădure

Procesul judiciar – este un joc de rol cu caracter general care presupune o dezbatere de pe poziții extreme (acuzare – apărare) a unor aspecte problematice dintr-o operă literară. Are o valoare constructivă mai mare atunci când este realizat pe baza unor alocuțiuni gândite și redactate de elevi. Aceștia vor emite opinii personale incriminate, izvorâte din contactul direct cu textul literar.

Disciplina: Comunicare în limba română

Clasa: a II-a

Textul: *O întâmplare din pădurea argintie*, după Flori Neagu

Elevii sunt împărțiți în două grupe: acuzatorii și apărătorii. Li se cere să simuleze un proces judiciar în care învinutul ar fi Țup, iepurașul care se supăra când pierdea la joc. În continuare, micii școlari sunt îndrumați să folosească expresiile:

<u>Acuzarea:</u> • Cer pedepsirea... • Îl acuz pe Țup.. • Vă aduceți aminte cum... • Este adevărat că..., dar... • Fapta sa este o ... • Ceea ce a făcut este foartecăci ..., deci cer să...	<u>Apărarea:</u> • Vă rog să-mi permiteți... • Nu cred că... • De unde să știe Țup că... • El nu este vinovat... • Mi-e milă de iepuraș, căci... • Îi este teamă să... • Fapta sa nu este atât de gravă, de aceea, rog...
--	---

SENTINȚA pentru Țup:

*să reflecteze la proverbele:

„Supărarea pagubă aduce!”, „Cine se supără, mai puțin trăiește!”

*să le ceară iertare, prin intermediul unui bilet, prietenilor săi.

Deși însuși cuvântul „lectură” ne duce cu gândul la „carte”, nu putem ignora tendința actuală de devalorizare a cărții sau să nu anticipăm înlocuirea acesteia, într-un viitor apropiat cu alte tipuri de lectură, cum ar fi lectura accesată pe Internet sau chiar periculoasa înlocuire cu alte forme de informare și de exprimare și manifestare artistică. Noi, cei care avem sarcina de a deschide porțile cunoașterii, trebuie să fim pregătiți să-i orientăm pe cei care vor constitui generațiile următoare, în selectarea pe criterii educative și culturale a tuturor surselor de informație și a tuturor formelor de reprezentare artistică.

Bibliografie:

*Costea, Octavia- *Didactica lecturii, o abordare funcțională*, Ed. Institutul European, Iași, 2007

*Iordache, Celina; Bucurenciu, Bianca-Lăcrămioara; Mînecuță, Elisabeta Maria- *Comunicare în limba română*, manual pentru clasa a II-a, Editura Aramis, București, 2023

*Pamfil, Alina- *Limba și literatura română, perspective complementare*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009

STUDIUL - FACTORII DEZVOLTĂRII ONTOGENETICE

Prof. inv. preșc. Furdui Mirela Elena, Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra/
GPN Bistra

Ontogeneza reprezintă dezvoltarea individului din momentul concepției până la moarte (DEX). Cuvântul „ontogeneză” provine de la cuvintele grecești *ontos* = ființă și *genesis* = dezvoltare. În ontogeneză individul se dezvoltă din punct de vedere biologic, psihic și social.

Dezvoltarea fizică este desemnată în general prin termenul de creștere (ex. creștere osoasă, musculară, ponderală etc.)

Termenul „maturizare” are două sensuri:

1. Maturizarea desemnează procesul de dezvoltare fizică și psihomotorie din copilărie care se desfășoară în aceeași ordine la toți copiii, fiind influențat preponderent de ereditate. Ritmul dezvoltării depinde de factorii de mediu, dar ordinea nu se poate schimba.
2. Maturizare înțelegem dezvoltarea bio-psiho-socială până la vârsta adultă. Etapa în care se atinge nivelul maxim de dezvoltare se numește maturitate (din limba latină *maturus* = copt).

În acest caz se face referire doar la acele aspecte ale dezvoltării biologice care sunt în legătură cu dezvoltarea psiho-socială. Prin dezvoltare psiho-socială înțelegem procesul de formare și restructurare a proceselor, funcțiilor și însușirilor psiho-comportamentale care asigură adaptarea individului la mediu.

Omul este însă o ființă rațională. El gândește, comunică, adică interacționează cu ceilalți, reacționează într-un anumit fel, deci este receptiv la influențele celor din jurul său. Vom spune că omul este educabil, prin educabilitate înțelegând tocmai această însușire specifică a ființei umane de a fi altul decât este, adică de a fi perfectibil. Perfectibilitatea este condiția sine qua non a educației.

Progresele înregistrate în domeniul cercetărilor biologice și psihologice pe la jumătatea secolului trecut au determinat majoritatea psihopedagogilor să-și concentreze atenția asupra factorilor care contribuie la formarea și dezvoltarea ființei umane, la devenirea ei din stadiul de ființă biologică, în cel de ființă socială. Acești factori sunt:

- ereditatea
- mediul
- educația.

Ereditatea este caracteristica biologică a ființelor ce desemnează complexul de predispoziții care se transmit de la ascendenți la descendenți prin intermediul mecanismelor genetice.

Fiecare om este purtătorul, atât al trăsăturilor generale ale speciei umane : poziția bipedă, structura anatomo-fiziologică, tipuri de reflexe, cât și a caracterelor ereditare care îi sunt transmise pe linie directă de la proprii săi ascendenți : culoarea pielii, ochilor, conformația feței, anumite particularități ale grupei sanguine etc.

Ereditatea generală și cea particulară alcătuiesc substratul material al eredității. Preocuparea cercetătorilor care au avut ca obiect de analiză factorii devenirii ființei umane, s-a centrat pe stabilirea semnificației și ponderii moștenirii ereditare în formarea personalității. Întrebarea pe care și-au pus-o a fost dacă ereditatea poate fi socotită un factor cu rol determinat în acest sens sau dimpotrivă.

În concluzie, putem spune că, ereditatea nu redă în mod necesar tipurile de comportament, ci numai predispoziții.

Mediul este ansamblul condițiilor naturale, materiale și sociale ce alcătuiesc cadrul de existență al omului și care îi oferă acestuia o diversitate de posibilități de dezvoltare psihoindividuală.

Din acest punct de vedere ne interesează în principal :

- care este structura mediului;
- ce componente structurale ale mediului au o influență mai mare asupra personalității umane;
- cum acționează mediul asupra devenirii ființei umane.

Structura mediului se prezintă astfel : în funcție de momentul de referință din viața omului, înainte de nașterea sa sau după, vorbim de influențe ale mediului intern și de influențe ale mediului extern.

În faza prenatală, asupra copilului se exercită anumite influențe interne determinate de ambianța intrauterină. Această influență nu este atât de importantă, dar nici nu poate fi neglijată.

Totalitatea influențelor externe care se exercită asupra omului de-a lungul întregii sale perioade postnatale, reprezintă mediul extern, în cadrul căruia se operează o distincție între influențele mediului fizic sau primar și influențele mediului social sau secundar.

Mediul fizic-este cadrul natural în care omul își desfășoară viața și cuprinde ansamblul condițiilor bioclimatice (relief, climă, floră, faună), ce îi influențează dezvoltarea și maturizarea biologică (înălțime, culoarea pielii), precum și modul de a trăi (meserii, vestimentație, alimentație specifică).

Influențele sale asupra dezvoltării psihice a omului sunt apreciate de specialiști ca nerelevante. Mediul fizic nu acționează și nu influențează direct dezvoltarea psihică a omului.

Mediul social- Omul este supus și determinărilor de ordin social care au un impact mult mai puternic asupra dezvoltării sale psihoindividuale.

Din punct de vedere al devenirii ființei umane, definim mediul social ca fiind ansamblul influențelor ce decurg din interacțiunea omului cu totalitatea condițiilor economice, politice și culturale, care își impun amprenta asupra dezvoltării psihice.

Influențele exercitate de mediul social asupra omului sunt :

- directe, prin: schemele de conduită oferite de ceilalți membrii ai colectivității căreia îi aparține; limbaj, ca mijloc de comunicare și transmitere a capitalului de cultură și a întregii cunoașteri acumulate prin experiența grupului;
- indirecte, prin: membrii ai familiei care joacă rolul de factor mediu între acesta și realitatea socială și care ei înșiși, sunt influențați în comportamentul lor de cultura grupului căruia îi aparțin.

Limba ca mijloc de comunicare între membrii grupului este caracteristica asemănării lor și le dă sentimentul apartenenței la un anumit mediu social.

Mediul social acționează asupra dezvoltării psihoindividuale a omului prin grupul social care determină o obișnuință comună.. Caracteristica principală a mediului social este diversitatea, neuniformitatea. În funcție de impactul și conținutul lor, precum și de gradul lor de organizare, influențele mediului social sunt :

- organizate,
- spontane.

Influențele cu specific organizat, instituționalizat din mediul social sunt exercitate de familie și școală, dar și de diverse instituții socio-culturale, mass-media etc.

Mediul social exercită însă, și influențe spontane, neintenționate educative , ce rezultă din activitățile cotidiene, din întregul mediu de viață al copilului : civilizația urbană, viața satului, grupurile de vârstă, cercul de prieteni etc.

Educația este factorul hotărâtor al dezvoltării psihoindividuale a persoanei. Ea sistematizează și organizează influențele mediului. Are o funcție socială, fiind intermediarul între om și condițiile de mediu.

Copilul dobândește prin educație norme, valori, modele care se manifestă apoi ca opțiuni personale, în comportamentul său.

Formarea și dezvoltarea personalității umane este deci, un proces orientat, organizat și conștientizat prin educație.

„Educația depistează dispozițiile ereditare, le diferențiază, le modifică, le grăbește funcționarea, le suplimentează forța, făcând din ele calități”. Totodată, „influențele mediului, neorganizate, sunt direcționate de educație, oferindu-le omului în forma pedagogică, pentru a le face durabile și consecvente.”

BIBLIOGRAFIE

1. Cosmovici A., Iacob L.: „Psihologie Școlară”, Editura Polirom, Iași, 2010
2. Cucoș C.: „Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice”, Editura „Polirom”, Iași, 1990
3. Ionescu M. : „Educația și dinamica ei”, Ed. Tribuna învățământului, București, 1998

STUDIU DE SPECIALITATE: DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII COPILOR PRIN TEHNICI DE COLAJ ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR ARTISTICO-PLASTICE LA GRUPA MARE

Prof. ed. timpurie Nicoară Claudia Ancuța, GPN Albac

1. Introducere

Creativitatea este o componentă fundamentală a dezvoltării armonioase a copilului, iar grădinița joacă un rol esențial în stimularea acesteia. Activitățile artistico-plastice oferă copiilor contexte concrete prin care își exprimă trăirile, gândurile și viziunea despre lume.

În grupa mare, copiii manifestă un nivel crescut de autonomie și imaginație, iar educatorul are oportunitatea de a le valorifica potențialul creativ prin metode și tehnici variate. Printre acestea, colajul ocupă un loc aparte datorită caracterului său integrativ și versatil. Colajul le permite copiilor să combine diverse materiale și texturi, să își exprime personalitatea și să își dezvolte motricitatea fină.

Scopul acestui studiu este de a analiza impactul tehnicilor de colaj asupra dezvoltării creativității și a competențelor artistico-plastice la copiii din grupa mare.

2. Obiectivele studiului

- Să stimuleze exprimarea liberă și creativă a copiilor prin utilizarea colajului.
- Să dezvolte motricitatea fină și coordonarea mână-ochi.
- Să observe evoluția exprimării artistice și a preferințelor estetice ale copiilor.
- Să încurajeze cooperarea și exprimarea ideilor personale.

3. Metodologia studiului

Grupa vizată: Grupa mare, 22 de copii (5–6 ani), într-o grădiniță de stat din mediul rural.
Durata: două săptămâni consecutive, cu 3 activități specifice de colaj integrate în planificarea săptămânală.

Materiale: hârtie glasată, reviste, carton, lipici, foarfecă, frunze uscate, materiale textile, nasturi, ață colorată etc.

Metode: conversația, explicația, demonstrația, observația sistematică, evaluarea formativă și autoevaluarea verbală.

Instrumente: fișe de observație individuală, rubrici de apreciere, portofoliul copiilor.

4. Descrierea activităților

Activitatea 1: „Toamna în pădure”

Copiii au realizat un colaj folosind frunze uscate, hârtie creponată și carton colorat. Tema a vizat reprezentarea unei scene din natură, încurajând creativitatea prin alegerea personală a elementelor naturale. S-a observat implicarea activă, atenția la detalii și bucuria de a lucra cu materiale neconvenționale.

Activitatea 2: „Casa viselor mele”

Folosind decupaje din reviste, copiii au compus colaje care reprezentau o locuință ideală. Activitatea a stimulat imaginația și exprimarea propriilor dorințe. Mulți copii au combinat imagini neașteptate (pat într-un copac, televizor pe acoperiș), demonstrând gândire divergentă.

Activitatea 3: „Animalul meu fantastic”

Copiii au creat un personaj fantastic combinând materiale diverse: nasturi, sfoară, paie, semințe. Tema a permis o exprimare liberă și originală, încurajând inventivitatea și povestirea creativă (numele animalului, unde locuiește, ce mănâncă).

5. Rezultate și interpretări

Observațiile sistematice au evidențiat progrese vizibile în:

- Motricitatea fină: majoritatea copiilor au devenit mai abili în utilizarea foarfecii și a lipiciului.
- Exprimarea ideilor: copiii au început să exprime povești coerente în jurul creațiilor lor.
- Colaborare: în unele cazuri, copiii au lucrat în perechi, împărțind materiale și idei.
- Implicare emoțională: copiii s-au arătat entuziasmați de activități și și-au exprimat mândria față de rezultatele obținute.

17 copii au exprimat preferințe clare pentru colaj față de alte activități artistice, menționând: „Îmi place că pot lipi ce vreau eu”, „Pot să aleg ce pun pe hârtie”.

Educatorul a remarcat creșterea în complexitatea alegerilor copiilor de la o activitate la alta.

6. Concluzii

Studiul demonstrează că activitățile de colaj contribuie semnificativ la dezvoltarea creativității, a autonomiei și a motricității fine în grupa mare de grădiniță.

Prin crearea unui mediu stimulant și prin oferirea libertății de alegere, educatorul poate susține exprimarea individuală și gândirea divergentă.

Colajul se dovedește a fi o metodă eficientă, cu impact educațional atât în plan estetic, cât și în cel psihomotor.

7. Bibliografie

1. Ministerul Educației. (2019). Curriculum pentru educație timpurie.
2. Oprea, C. (2010). Didactica activităților artistico-plastice. Editura Didactică și Pedagogică.
3. Cucoș, C. (2017). Educația estetică în grădiniță. Editura Polirom.
4. J. Piaget (1970). Psihologia copilului. Editura Didactică.

PROFESORUL, MODERATORUL ACTIVITĂȚILOR FRONTALE

Prof. înv. Primar Crișan Semidia, Școala Gimnazială Vadu Moșilor

În rândurile următoare am propus să ofer un exemplu de lecție bazată pe promovarea gândirii critice în învățământul primar. În acest scop, am elaborat un proiect de lecție. Am înlocuit coloana strategiilor didactice cu rubrica, care detaliază ce fel de strategii de dezvoltare a gândirii critice pot fi folosite în anumite momente ale lecției.

Am eliminat anexele aferente planului deoarece scopul meu nu este acela de a reda în întregime posibile activități, ci de a exemplifica anumite aplicații specifice dezvoltării gândirii critice pentru un conținut dat.

Gândirea critică:

- nu este o abilitate care să poată fi construită printr-un anumit program de training sau prin activități de scurtă durată;
- se dezvoltă, în sistemul de învățământ prin intermediul fiecărei zile normale de activitate, pe întreaga durată a școlarizării.

Prin urmare, nu priviți acest proiect de lecție ca pe o soluție miraculoasă care poate să facă diferențe imediate în gândirea copiilor. El își propune, în schimb, să fie model pur orientativ pentru orice cadru didactic care își dorește să modereze activitățile frontale obișnuite introducând componente de gândire critică.

Proiect de lecție

Clasa: Pregătitoare**Aria curriculară:** Consiliere și orientare**Disciplina:** Dezvoltare personală**Subiectul:** Trăire și manifestare emoțională/Emoții de bază: bucurie, tristețe, frică, furie**Tipul lecției:** formare de abilități și atitudini**Timp:** 45 minute**Competențe specifice:**

- 1.1. Identificarea unor trăsături personale elementare
- 2.1. Recunoașterea emoțiilor de bază în situații simple familiale
- 2.2. Identificarea regulilor de comunicare specifice în activitatea școlară

Obiective operaționale:

- O1:** să identifice emoții de bază în funcție de indicii nonverbal;
O2: să asocieze propriile emoții cu diverse situații din viața lor;
O3: să descrie diferite situații trăite ce conțin o anumită încărcătură emoțională;
O4: să manifeste atitudini pozitive față de colegi și lecție pe toată durata desfășurării orei.

Strategii didactice:**Metode și procedee:** conversația, observația, explicația, jocul;**Mijloace didactice:** imagini cu persoane care exprimă diferite trăiri emoționale (bucurie, furie, tristețe, teamă), baloane, carioci, săculeț, cartonașe.**Forme de organizare:** frontală, individuală;

Desfășurarea activității

<i>Momentele lecției</i>	<i>Activitatea învățătoarei</i>	<i>Dezvoltarea gândirii critice</i>
1. Moment organizatoric (1 min.)	• Se aranjează mobilierul și materialele de lucru; • Se aerisește sala.	• Copiii pot fi rugați să contribuie cu idei personale pentru amenajarea sălii. • Este foarte important să se pună accent, în acest caz, pe raționamentele pe care le dezvoltă. („De ce crezi că așa ar fi mai bine? Cum ne-ar ajuta?”)
2. Captarea atenției (9 min.)	• Se va citi o scurtă povestioară, unde sunt redată mai multe trăiri și manifestări emoționale (vezi anexa nr. 1).	• După momentul de lectură se solicită o repovestire din partea copiilor, evidențiind emoțiile personajului și situațiile ce au condus la manifestarea acestor emoții (ex. • furios pentru că mama l-a pedepsit deoarece nu s-a spălat pe dinți; • bucuros pentru că a primit un bănuț frumos sub perna lui; • supărat pentru că îl doare un dințișor bolnav; • frică pentru că îi este teamă de medicul stomatolog). • Pentru a reda, prin expresii verbale și nonverbale emoțiile trăite de „Măseluță”, se desfășoară Jocul de rol: „Emoțiile lui Măseluță”. • Se solicită copiilor să explice unui frate

		sau sori (verișor, vecin, în funcție de contextul personal al fiecărui copil) despre importanța igienei dinților pentru contextualizarea textului audiat.
3. Anunțarea subiectului și a obiectivelor urmărite (1 min.)	- Se anunță titlul lecției: „Emoțiile de bază: bucurie, tristețe, frică și furie.” - Copiii vor fi informați că vor învăța să recunoască, să denumească și să exprime emoții.	Deși este un moment limitat, în timp s-a constatat nivelul de înțelegere al clasei, cu privire la cuvintele din titlul lecției (pentru a evita transformarea cuvintelor în simple etichete fără înțeles interiorizat).
4. Formarea de abilități și atitudini (20 min.)	- Se solicită copiilor să extragă câte un cartonaș din săculețul emoțiilor și să identifice emoția persoanei din imagine „Cum crezi că se simte?” Se încurajează copiii să găsească posibile explicații pentru modul în care se simte persoana respectivă „Ce crezi că s-a întâmplat?”, „De ce e bucuros /furios/trist/ îi este teamă?”. Jocul „Mimează” - Se citesc anumite situații, îndemnând copiii să mimeze situațiile cum pot ei mai bine. Lista de situații: - Ai primit cadou un tort de ciocolată. - Ai căzut și te doare foarte tare piciorul. - Te întâlnești cu un șarpe. - Vă serbați ziua de naștere într-un loc	- În situația dată, pentru dezvoltarea gândirii critice, a fost foarte util ca elevii să fie rugați să descrie modul în care persoana se simte, prin cât mai multe detalii. - Copiii nu sunt întrerupți, chiar dacă se îndepărtează de subiect. Cu atât mai mult, dacă răspunsul nu este adecvat, se încearcă să se determine care este raționamentul din spatele afirmației făcute. Pentru fiecare afirmație făcută, există în spatele ei un întreg proces de raționare. - Dacă există vicii de logică în raționament (copilul deduce concluzii greșite din punct de vedere logic), se conduce sistematic prin propriile sale cuvinte pe firul descoperirii greșelii în loc să fie corectat și să i se spună răspunsul corect. - În cazurile menționate, copiii au fost aduși la starea de empatie cu situațiile descrise. În acest scop, s-a insistat asupra detaliilor suplimentare, după finalizarea sarcinii („Cum te simți când mănânci un tort de ciocolată / ai căzut și te doare / îți serbezi ziua de naștere?” etc.)

	dejoacă. 5. Doamna învățătoare îți dă multe fișe de lucru. 6. Măine mergeți în excursie la munte.	
5. Obținerea performanței (8 min.)	• Jocul „Balonașe vesele și triste”. Se umflă câteva baloane cu ajutorul copiilor. • Se vor desena pe baloane stări și trăiri emoționale preferate: bucurie, tristețe, furie. • Baloanele se vor arunca în aer. Copiii le vor prinde pe cele care ilustrează starea lor.	• Este foarte important factorul motivator (organizarea unui concurs, de exemplu). • Se explorează gândurile dezvoltate în timpul activității, la finalizarea ei: descrierea modului în care s-au simțit unii dintre copii, gândurile pe care le-au avut în diferite momente ale activității etc.
6. Activități în completare (5 min.)	• Se încheie activitatea în voie bună prin dans. Melodiile alternează de la cea lentă, romantică, la cea veselă și ritmată	Richard Clayderman - Ballade Pour Adeline https://www.youtube.com/watch?v=eCCan3TFPoc Hi-Q - Gașca mea https://www.youtube.com/watch?v=9BOdk9IV7Kc
7. Încheierea lecției (1 min.)	• Se vor face aprecieri globale și individuale cu caracter motivant privind participarea elevilor la lecție.	• Este importantă autoevaluarea din partea copiilor: „Ce credeți că a fost bine?”, „Dacă am mai face o dată lecția de azi, ce ar trebui să facem ca să fie mai bine?... De ce?” – sunt exemple de întrebări care solicită abilități de raționare și autoevaluare.

Bibliografie:

1. Breben, S. (2010), *Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței emoționale la vârsta preșcolară și școlară mică*, Editura Reprograph, Craiova.
2. Pătroc, D. (2016), *Metode și tehnici de dezvoltarea gândirii critice pentru învățământul primar și preșcolar*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
3. Tăuț, A. V. (2014), *Dezvoltare personală – caiet de aplicații clasa P*, Editura Sinapsis, Cluj - Napoca.
4. *** Programă școlară pentru disciplina Dezvoltare personală (clasa P, clasa I, clasa a II-a aprobată prin OMEN nr. 3418/19.03.2013

Anexa nr. 1:

MĂSELUȚĂ

Măseluță e furios, gata să muște ca un leu. De ce? Nimic mai simplu? Mama l-a pedepsit pentru că nu vrea să se spele pe dințișori. Azi nu are voie să se joace la calculator, iar Măseluță stă în camera sa, furios că nimeni nu vrea să-l înțeleagă.

- Ce ambiție fără rost! își spune mama în gând. Să nu te speli pe dinți doar pentru că vrei ca Zâna Măseluță să-ți aducă bănuți. Zău, nu înțeleg!

E adevărat, la primul dințișor căzut al lui Măseluță, băiatul a găsit un bănuț frumos sub perna lui și a fost tare bucuros! Dar una e să îți schimbi dințișorii de lapte și alta e să îi lași să se îmbolnăvească! Și așa s-a întâmplat.

- Au! Au! Mă doare! plânge acum Măseluță. E tare supărat că îl doare un dințișor bolnav. Și, vai! Doctorul Dinți de Lapte îl așteaptă la cabinetul său! Bietul Măseluță! Îi este atât de teamă! El nu înțelege că medicul stomatolog îl va ajuta să aibă dinți mai sănătoși.

EDUCAȚIA CARE ÎNTOARCE SALA DE CLASĂ: EXPERIENȚĂ ERASMUS+ ȘI NOI PERSPECTIVE PEDAGOGICE

Prof. inv. primar Cioara Anca Ionela, Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir

Prof. Cioara Valentin Marin, Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir

Educația se află într-o transformare profundă. Modelul tradițional de predare – centrat pe transmiterea informației în clasă și exersarea acasă – își arată tot mai des limitele într-o lume digitală, dinamică și colaborativă.

În cadrul cursului Erasmus+ la care am participat în Barcelona, două abordări pedagogice ne-au atras atenția în mod deosebit: **Flipped Classroom** și **Project-Based Learning**. Ambele au potențialul de a transforma profund relația elev-profesor și modul în care se desfășoară procesul de învățare.

Ce înseamnă, de fapt, „Flipped Classroom”?

Modelul *Flipped Classroom* sau „clasa inversată” presupune ca elevii să parcurgă conținutul teoretic acasă – prin materiale video, fișe interactive sau prezentări digitale – urmând ca timpul de la clasă să fie dedicat activităților aplicative, colaborative, de analiză și aprofundare.

Această inversare de paradigmă îi transformă pe elevi din receptori pasivi în participanți activi la propria formare. Profesorul nu mai este sursa exclusivă de informație, ci devine **facilitator al învățării**, ghidând procesul, punând întrebări, susținând reflecția și aplicarea.

În cadrul cursului din Barcelona, am analizat modele concrete de lecții flipped și am construit propriul plan de lecție aplicabil. Ne-a plăcut faptul că această abordare dezvoltă autonomia elevilor, stimulează gândirea critică și oferă mai mult spațiu pentru sprijin personalizat la clasă. Este o strategie ideală pentru învățarea diferențiată și pentru sprijinirea elevilor cu stiluri diferite de învățare.

Învățarea prin proiecte: sens, colaborare și realitate

Dacă Flipped Classroom aduce inovație în structurarea lecției, **Project-Based Learning (PBL)** vine cu o schimbare de esență în motivația învățării: oferă **scop și relevanță**.

Una dintre activitățile practice din cursul Erasmus+ s-a desfășurat în celebrul **Parc Güell**, unde, în echipe internaționale, am avut de creat o hartă informativă a biodiversității locale. A fost un

exercițiu complex de observare, documentare, colaborare, creație și prezentare – toate reunite într-un context real, cu impact asupra comunității. Mai mult decât o simplă temă, proiectul a avut un sens clar și o finalitate concretă.

Această experiență ne-a reconfirmat că **învățarea are cele mai bune rezultate atunci când este ancorată în realitate**. PBL încurajează responsabilitatea, lucrul în echipă, rezolvarea de probleme și gândirea critică – competențe esențiale în secolul XXI. Elevii nu doar învață „pentru școală”, ci se simt parte dintr-un demers cu valoare autentică.

Integrarea celor două metode – *Flipped Classroom* și *Project-Based Learning* – creează un cadru didactic modern, flexibil și centrat pe elev. În timp ce prima încurajează învățarea individuală responsabilă, cea de-a doua valorifică forța colaborării și aplicabilitatea cunoștințelor.

După această experiență Erasmus+, am revenit în școală cu dorința de a experimenta mai mult, de a construi lecții în care elevii să fie actori, nu spectatori. Provocările sunt reale – de la adaptarea materialelor la gestionarea timpului –, dar beneficiile depășesc orice efort: implicare, autonomie, bucuria de a învăța.

Educația nu se schimbă doar prin reforme de sistem, ci prin deciziile pe care le luăm zilnic în sala de clasă. *Flipped Classroom* și *Project-Based Learning* nu sunt doar metode inovatoare, ci expresia unei filosofii pedagogice care pune elevul în centrul procesului educațional.

În calitate de profesor, misiunea mea este să creez contexte de învățare autentice, relevante și motivante. Iar experiența Erasmus+ mi-a oferit nu doar idei, ci și curajul de a schimba.

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN EDUCAȚIE – OPORTUNITĂȚI ȘI BUNE PRACTICI. EXPERIENȚĂ ERASMUS+ ÎN DUBROVNIK, CROAȚIA

Prof. Costea Radu-Ioan, Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir

În perioada 14–18 iulie 2025, am participat, în cadrul programului Erasmus+, la cursul „Explore the World of Artificial Intelligence & Chat GPT for Teachers”, desfășurat în Dubrovnik, Croația. Activitatea a avut loc la Centre of Advanced Academic Studies și a reunit cadre didactice din mai multe țări europene, interesate de integrarea noilor tehnologii, în special a inteligenței artificiale (AI), în procesul educațional.

Cursul a fost structurat pe module teoretice și aplicații practice, sub coordonarea profesorului Jakov Bajić. În cadrul sesiunilor de formare, participanții au explorat concepte fundamentale legate de funcționarea modelelor lingvistice de tip ChatGPT, au învățat să formuleze prompturi eficiente și au analizat comparativ performanțele diverselor tipuri de chatbot-uri.

Unul dintre punctele centrale ale formării l-a reprezentat utilizarea AI pentru crearea de materiale didactice personalizate: fișe de lucru, teste interactive, rubrici de evaluare, prezentări și chiar site-uri educaționale simple. Acestea pot fi generate rapid și adaptate la nivelul și nevoile fiecărui elev, contribuind la o mai bună individualizare a procesului de predare-învățare.

De asemenea, au fost prezentate platforme digitale precum Padlet, Wayground sau Blooket, care susțin colaborarea și învățarea activă. Prin intermediul acestor aplicații, profesorii pot crea contexte de lucru atractive, care stimulează implicarea elevilor, dezvoltarea gândirii critice și consolidarea competențelor digitale. Utilizarea extensiei Brisk, integrată în Google Chrome, s-a dovedit deosebit de eficientă pentru generarea automată de conținut educațional, pornind de la resurse online sau documente proprii.

Un alt aspect relevant abordat în cadrul cursului a fost evaluarea autentică și automatizată. Instrumente precum Quillbot, utilizat pentru identificarea conținutului generat de AI, și aplicații de tip formative assessment tools oferă soluții rapide și fiabile pentru măsurarea progresului elevilor, reducând totodată sarcina birocratică a cadrelor didactice.

Componenta finală a cursului a inclus o activitate aplicativă bazată pe platforma GooseChase, concepută ca o recapitulare interactivă și colaborativă a conținutului parcurs. Participanții au lucrat în echipe, desfășurând sarcini educaționale creative, cu accent pe aplicabilitatea practică a AI în contexte reale de învățare.

Dincolo de conținutul academic, cursul a facilitat dialogul intercultural și schimbul de bune practici între profesori din medii educaționale diferite. Discuțiile informale au scos în evidență provocările comune ale învățământului european. În același timp, a fost remarcat interesul crescut pentru digitalizare, dezvoltarea competențelor transversale și modernizarea actului educațional.

Experiența din Dubrovnik s-a dovedit a fi una valoroasă, oferind resurse concrete pentru actualizarea strategiilor didactice. Integrarea responsabilă a inteligenței artificiale în învățământ reprezintă nu doar o necesitate, ci și o oportunitate de a construi o educație relevantă, adaptată nevoilor societății actuale.

Participarea la acest curs a consolidat convingerea că formarea continuă, deschiderea spre inovație și colaborarea internațională sunt piloni esențiali ai dezvoltării profesionale și instituționale în educația contemporană.

